Rapport og planer (2009-2010)

Til behandling i universitetsstyret 2.mars 2010

Rapport og planer 2009-2010

Innholdsfortegnelse

I RAPPORT 2009 3

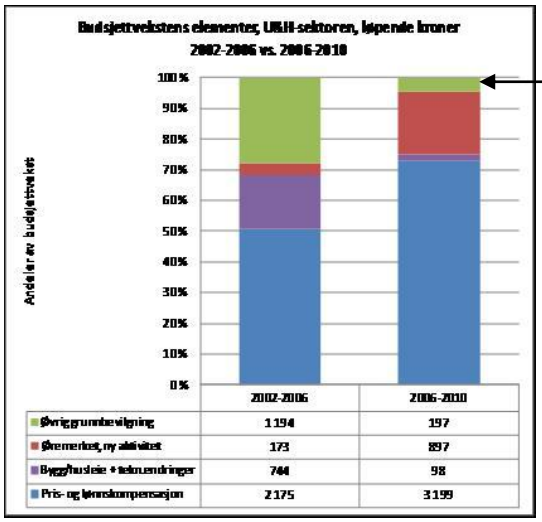
1 INNLEDNING 3
DENNE RAPPORTEN SUPPLERER LEDELSESKOMMENTAREN TIL FORELØPIG REGNSKAP FOR 2009. UIO HAR HER TRUKKET OPP TO HOVEDUTFORDRINGER 3
2 STYRETS VURDERING AV EGET ARBEID 4
3 FORSKNING 5
HOVEDPRIORITERINGER 2009 5
STATUS HOVEDPRIORITERINGENE 2009 5
3.1 LØFTE KVALITETEN PÅ FORSKNING MED UTGANGSPUNKT I DE FAGLIGE PRIORITERINGENE 5
STATUS ØVRIGE PRIORITERINGER 2009 6
3.2 FORSKNINGSFINANSIERING 6
3.3 FORSKERUTDANNING 7
3.4 ØVRIG RAPPORTERING TIL KD 8
KDS STYRINGSPARAMETRE – RESULTATER 2006-2009 – AMBISJONSNIVÅ 2010 9
4 UTDANNING 10
HOVEDPRIORITERINGER 2009 10
STATUS FOR HOVEDPRIORITERINGER 2009 10
4.1 STYRKE KVALITET OG RELEVANS I UTDANNINGEN FRA BACHELOR TIL FORSKERNIVÅ 10
4.2 REKRUTTERE OG BEHOLDE DYKTIGE OG MOTIVERTE STUDENTER 12
STATUS ØVRIGE PRIORITERINGER 2009 12
4.3 UIOS STRATEGI FOR ARBEIDET MED INTERNASJONALISERING 12
4.4 ØVRIG RAPPORTERING TIL KD 13
5 FORMIDLING OG INNOVASJON 16
HOVEDPRIORITERINGER 2009 16
STATUS HOVEDPRIORITERINGER 2009 16
5.1 FREMME KVALITET OG GJENNOMSLAG I ALLMENNRETTET FORMIDLING 16
STATUS ØVRIGE PRIORITERINGER 17
KDS STYRINGSPARAMETERE – RESULTATER 2006-2009 – AMBISJONSNIVÅ 2010 18
6 PERSONAL OG ØKONOMI 19
HOVEDPRIORITERINGER 2009 19
STATUS HOVEDPRIORITERINGER 2009 19
6.1 STYRKE OG TYDELIGGJØRE LEDERROLLENE VED UIO 19
6.2 SIKRE AT FREMTIDIG REKRUTTERING STØTTER OPP OM FAGLIGE PRIORITERINGER 21
6.3 BEDRE UIOS RAMMEVILKÅR, FINANSIERING OG OMDØMME 22
6.4 EN EFFEKTIV OG PROFESJONELL FORVALTNING OG SIKRE ETTERLEVELSE AV LOVPÅLAGTE KRAV 22
FORVALTNINGSOMRÅDET - REDUKSJON AV RISIKOBILDE FRA 2008 -2009 23
6.5 ØVRIG RAPPORTERING TIL KD 24
KDS STYRINGSPARAMETERE – RESULTATER 2006-2009 – AMBISJONSNIVÅ 2010 27
7 UNIVERSITETSMUSEENE 29
HOVEDPRIORITERINGER 2009 29
STATUS HOVEDPRIORITERINGER 2009 29
KDS STYRINGSPARAMETERE – RESULTATER 2006-2009 – AMBISJONSNIVÅ 2010 32
8 RISIKOSTYRING 34
8.1 ERFARINGER MED RISIKOVURDERINGER I 2009 34
8.2 PLANER FOR VIDERE ARBEID MED RISIKOSTYRING 34
9 RAPPORTERING OM FORVALTNING AV FULLMAKTER 35

I RAPPORT 2009

1 INNLEDNING

Denne rapporten supplerer ledelseskommentaren til foreløpig regnskap for 2009. UiO har der trukket opp to hovedutfordringer

- Inntektsstrukturen – ikke økonomisk bærekraftig. Det må være en balanse mellom de ulike finansieringskanalene. De siste årene er det blitt en stadig større ubalanse som får alvorlige konsekvenser for kvaliteten og langsiktigheten i utdanning og forskning.

For UiO er denne delen ("øvrig grunn-bevilgning") negativ i siste periode.

- Vedlikeholdsetterslepet – ikke håndterbart innenfor dagens rammer

Det er beregnet at UiO har et etterslep på 4 mrd. kroner når det gjelder bygningsmessig vedlikehold. Vi prioriterer nå denne oppgaven høyere enn noensinne tidligere, og de interne avsetningene til vedlikehold/rehabilitering vokser mer enn andre formål. Likevel holder vi ikke tritt med behovene. UiO vil ikke innenfor dagens ramme ha mulighet til å ta igjen etterslepet.

En tredje utfordring er at studentene ved UiO avlegger langt flere studiepoeng enn det UiO får finansiert i sin basisbevilgning. Som et grep for å bedre studiekvaliteten, har UiO gjennom flere år iverksatt tiltak for å sikre en balanse mellom finansierte studieplasser og avlagte studiepoeng. Vi har blant annet redusert antall studieplasser ved masterprogrammet i rettsvitenskap og redusert overbooking generelt. Vi har nå 2200 flere avlagte studiepoeng enn finansierte studieplasser mot 3700 i 2005. Det er vesentlig for UiO å videreføre denne strategien for å sikre bedre studiekvalitet til tross for at det forventes økt vekst i studenttilstrømmingen de kommende årene.

I rapporten for 2009 fokuserer vi på status for og gjennomføring av tiltak som har vært prioritert innenfor respektive virksomhetsområder i 2009.

Ole Petter Ottersen
rektor

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

2 STYRETS VURDERING AV EGET ARBEID

Universitetsstyret har de senere årene lagt vekt på universitetets strategiske og prinsipielle utfordringer. Denne vektleggingen av profilen på styrets arbeid har ført til at styret i mindre grad bruker tid på mer ordinær saksbehandling. Som en konsekvens av dette har styret i 2009 brukt mye av sin tid på arbeidet med prosess for faglige prioriteringer og universitetets planprosesser. Det har vært gjennomført flere seminarer, samtidig som det har vært vektlagt å få bedre kontakt med enhetenes ledere gjennom utvidete møter med dekanene.

Styret har i 2009 igangsatt arbeidet med ny strategi for UiO. Styret har denne gangen valg å anlegge en tidshorisont frem til 2020, blant annet for å sikre at strategien fanger opp langsiktige nasjonale og internasjonale utviklingstrekk av betydning for UiO. Styret har videre besluttet at prosessen skal være åpen og inkluderende, og har i den forbindelse bedt om at alle ansatte og studenter, samt eksterne samarbeidspartnere, får anledning til å gi innspill gjennom respons på et utsendt høringsnotat, samt åpne møter ved UiO. Styret har lagt til grunn at arbeidet med ny strategi skal ta utgangspunkt i overordnet hovedmål i eksisterende strategi for 2005-2009. UiO skal styrke sin stilling som forskningsuniversitet av høy internasjonal standard. Styret skal behandle forslaget til strategi 27.april 2010.

Styret har hatt til sammen 8 møter i 2009 og styret har behandlet 68 vedtakssaker. Styret har i tillegg til de mer strategiske sakene hovedsakelig behandlet omorganiserings-, personal- og tilsettingssaker, kjøp av eiendommer og håndtering av eierinteresser.

Styret evaluerer årlig sitt arbeid, vanligvis ved utgangen av året. Fordi det nye styret har hatt relativ kort funksjonstid vil første evaluering skje i løpet av våren 2010.

Universitetsstyret er sammensatt av 11 medlemmer. Rektor er styrets leder, i tillegg velges det to representanter fra det vitenskapelige personalet, en fra det midlertidige vitenskapelige personalet, en fra det teknisk/administrative personalet, to fra studentene og fire eksterne representanter oppnevnt av KD.

3 FORSKNING

KD:

Sektormål 2: **Universitetene skal oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.**

Virksomhetsmål 2.1: Universitetenes skal ivareta nasjonale behov for bredde i grunnforskningen. Universitetene har et nasjonalt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning innen de fagområder de tildeler doktorgrad. Samtidig skal universitetene konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder og samarbeide internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid.

Virksomhetsmål 2.2: Universitetenes skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet. Forskerutdanningen skal være innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig.

UiO:

Hovedmål: **UiO skal styrke sin stilling som forskningsuniversitet av høy internasjonal standard**

Hovedprioriteringer 2009

- ***Løfte kvaliteten på forskning med utgangspunkt i de faglige prioriteringene***

Status hovedprioriteringene 2009

3.1 Løfte kvaliteten på forskning med utgangspunkt i de faglige prioriteringene

Universitetsstyret godkjente i april 2009 fakultetenes, museenes og sentrenes gjennomføringsplaner for sine faglige prioriteringer. Planene redegjør for bruk av ulike virkemidler, ikke minst stillingsplaner, budsjettmessig oppfølging, måling av framdrift og økt innsats for eksternfinansiering. Planene har et femårs perspektiv med årlig revidering. UiO fortsatte i 2009 sitt arbeid med å utarbeide stillingsplaner for alle fakultetene. Flere av fakultetene har allerede vedtatt stillingsplaner (fem år), andre trenger lenger tid pga. omorganiseringsprosesser. Arbeidet med stillingsplaner følges opp gjennom møter med fakultetene.

Planene er et første skritt i en lang gjennomføringsprosess. Universitetsdirektøren følger opp det konkrete arbeidet gjennom de ordinære plan- og budsjettprosessene og konkrete personal- og ledelsesoppfølgingstiltak.

Universitetsstyret godkjente i april 2009 de femårige programplanene for sju vedtatte tverrfakultære forskingsområdene, med en kjernebevilgning til hvert område på 1,5 mill kr årlig - i første omgang for to år. Da skal det foretas en evaluering av områdenes oppfyllelse av programplanenes målsettinger, som grunnlag for fortsatt økonomisk støtte.

De faglige prioriteringene er en grunnleggende premiss for utarbeidelsen av en ny strategisk plan for UiO for perioden 2010-2020.

Status øvrige prioriteringer 2009

3.2 Forskningsfinansiering

EUs 7. rammeprogram for forskning
UiO er i 2010 det norske universitet med størst EU-porteføljе med totalt rundt 120 løpende prosjekter, med bred deltagelse fra alle fakulteter. Antallet prosjekter koordinert av UiO og størrelsen på hvert enkelt prosjekt øker. Denne utviklingen er helt i tråd med intensjonene i UiOs Handlingsplan - for FP7 2007-2013, der spissmiljøer og koordinatorposisjoner står sentralt. Samtidig skal bredden fortsatt sikres. UiO fikk i 2009 68,8 millioner kr i inntekter fra EUs rammeprogram, en økning på 33 % fra 2008. De viktigste årsakene er flere koordinatorprosjekter, en mer sentral rolle i prosjektene UiO deltar i, og tilslag på større prosjekter enn tidligere. Samtidig må noe av økningen tilskrives langvarige kontraktsforhandlinger for prosjekter innvilget i 2008.

Så langt i FP7 har UiO deltatt i nærmere 300 søknader, av disse er rundt 50 prosjekter innvilget og 8 av disse er koordinert av UiO. Innvilgelsesprosenten er noe lavere enn tidligere, men er fremdeles godt over snittet i EU. (UiO har så langt hatt tilslag på omlag 22 % av sine søknader, mens snittet i EU er 18 %). UiO fikk innvilget to ERC Advanced Grants i 2009 innen Physical Science & Engineering og Life Science. Ytterligere to prosjekter gikk til andre runde i ERCs evaluering. En UiO-søker til ERC Starting Grants – innen Social Sciences & Humanities, kom også på reservelisten, og har som en følge av det fått midler gjennom Forskningsrådets nasjonale finansieringsordning for Starting Grants søkere. I tillegg har UiO nå 13 Marie Curie prosjekter, 3 ITN og 10 Individual Fellowships, noe som viser at UiO er en attraktiv institusjon for internasjonale forskere.

Hovedtyngden av institusjonens arbeid har vært informasjon, individuell veiledning og oppfølging av enkeltforskere og forskergrupper med konkrete søknadsinitiativ. Søknader til European Research Council er vektlagt, hvor institusjonen har bistått med informasjon, faglig-administrativ støtte og oppfølging under forberedelse av søknaden, faglig evaluering, og finansielle støtteordninger.

Med flere koordinatorprosjekter har også kravet til juridisk bistand blitt tydeligere. Det er derfor allokert mer juridisk kapasitet for å kvalitetssikre kontraktene og styrke UiOs forhandlingsposisjon. Det vil ha positive ringvirkninger for annen eksternfinansiert virksomhet ved UiO. En rekke av UiOs prinsipielle avklaringer i forhold rammeprogrammets regelverk og rutiner har vært utgangspunkt for videre arbeid i nasjonale arbeidsgrupper. Dette gjelder bl.a. tilpasning av fullkostmodell og IPR-politikk m.m.

UiO har lagt vekt på et tett samarbeid mellom sentralt nivå, fakultet og institutt i arbeidet med å fremme EU-finansiert virksomhet, blant annet for å sikre implementering av EU-porteføljen i de etablerte rutinene for eksternfinansiert virksomhet. Målet er å integrere EU-engasjement i UiOs virksomhet på alle nivå – strategisk, faglig, administrativt, juridisk og økonomisk. Flere fakulteter bygger opp kompetansen og øker ressursene for å ivareta EU-virksomheten. Det tar tid å bygge og videreutvikle et profesjonelt forskningsadministrativt støtteapparat som er essensielt for at UiO skal hevde seg i den internasjonale konkurransen om EU-midler.

Forskningsrådet – status og videre arbeid
De siste årene har faglig konsentrasjon, bedret administrativ oppfølging og informasjonsflyt gjort at UiO har kunnet videreføre og styrke sin posisjon innen Forskningsrådets programmer. 1/3 av Forskningsrådets midler innen UoH-sektoren tilfaller UiO. UiO har i perioden 2005-2008 hatt en nedgang i antall sendte søknader på nærmere 30 %, mens tilslagsprosenten økte fra i underkant av 25 % (2005) til nær 30 % (2008). Beløpene knyttet til de innvilgede søknadene har samtidig økt betraktelig. Bedre gjennomarbeidede søknader, og et mer bevisst forhold til muligheter i forskningsrådets programmer, har således ført til et kvalitativt løft for søknadene, bedre

innvilgelsesprosent og økende inntekter. Det er en liten nedgang i inntektene fra Forskningsrådet fra 2008 til 2009, dette må imdlertid ses i lys av veksten på 60 millioner kroner fra 2007 til 2008.

Sentre for forskningsdrevet innovasjon og Sentre for fremragende forskning
Høsten 2009 offentliggjorde Norges forskningsråd en ny SFI-utlysning. Ved søknadsrundes første milepæl, ble det sendt 16 skisser til søknader fra UiO. For å bidra til sterke og konkurransedyktige søknader vil miljøene som velger å sende inn en endelig søknad få tilbud om bistand til søknadsskrivingen, blant annet fra Birkeland innovasjon og en egen referansegruppe.

I forbindelse med at UiOs tre førstegenererasjonssentre for fremragende forskning avslutter sin SFF-periode i 2012/13, er institusjonen i ferd med å utarbeide tilpassede løsninger for å innfase disse miljøene i den etablert strukturen. Målet er at mest mulig av kompetanse og resultater skal kunne videreutvikles innenfor organisasjon.

3.3 Forskerutdanning

Styrking av kvaliteten i forskerutdanningen
I løpet av 2009 har alle fakultetene fått på plass nye, oppdaterte programplaner for sine ph.d.-programmer. Arbeidet skal gi forutsigbare formelle rammer og helhetlig informasjon til ph.d.-kandidatene. Arbeidet har forbedret institusjonens muligheter til å kunne følge opp sine kandidater, hva angår framdrift og faglig kvalitet.

Det er behov for å vurdere hvordan kvaliteten kan styrkes ytterligere, både hva angår kurstilbud og veiledning. Dette er også viktig med henblikk på kravene som blir stilt i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket til læringsutbytte for ph.d.-utdanningen. UiO har i 2009 planlagt oppstart av et eget prosjekt for å heve kvaliteten i forskerutdanningen. I 2009 ble ordningen med forskerskoler ved UiO evaluert, og evalueringskomiteen anbefalte å videreføre ordningen, men med nye prinsipper og kriterier for etablering og drift. Nye retningslinjer for UiOs forskerskoler vil bli fastsatt våren 2010.

En revisjon av dr.philos.-forskriften ved UiO er påbegynt i 2009. Det er vedtatt nye prinsipper for formalisert internasjonalt samarbeid på ph.d.-nivå, og det vil bli etablert klare retningslinjer og avtalemaler for slikt samarbeid. Det er også påbegynt et arbeid med utvikling av nettbaserte veiledninger og informasjon om internasjonalt samarbeid og mobilitet på ph.d./gjesteforskernivå som alle brukere ved UiO vil ha nytte av (se også omtale av Charter and Code i kap.4.2). Parallelt med dette, er det innført nye registreringsrutiner for ph.d.-mobilitet i FS.

Utviklingen i antall avlagte doktorgrader og gjennomføringstid
I 2009 ble det avlagt 391 doktorgrader ved UiO. Dette er 64 færre enn i 2008. Nedgangen skyldes først og fremst at 2008 var et spesielt år, da de gamle organiserte gradene ble faset ut og en del ”gamle” kandidater fikk fullført våren 2008.

Dersom man sammenlikner 2009 med 2007, er det en økning på 46 disputerte kandidater i 2009. Brutto gjennomføringstid har også gått noe opp i forhold til i 2007. Dette henger antakelig sammen med at noen av de ”gamle” doktorandene ikke rakk å bli ferdige i 2008 og fullførte først i 2009.

Det er fremdeles en utfordring å få tilstrekkelig god informasjon om permisjoner og forlengelser, spesielt for kandidater som har ekstern tilsetting/arbeidsplass. Det arbeides kontinuerlig med problemstillinger knyttet til gjennomstrømningsdata og kvaliteten på disse. Våren 2010 vil UiO igangsette en pilot av nettbasert tjeneste for ph.d.-kandidater, hvor kandidatene blant annet kan rapportere fravær og permisjoner.

3.4 Øvrig rapportering til KD

Forskningsetikk
Prosjektet *IT-tiltak for å fremme god vitenskapelig praksis* ble gjennomført i perioden 01.11.2007-01.10.2009 Formålet var utprøving av IT-løsninger til hjelp for forskeren for å dokumentere at nødvendige tillatelser er innhentet før igangsettelse av et forskningsprosjekt. Videre ønsket man å tilrettelegge for langtidslagring av grunnlagsdata for en publikasjon, egen referanse og eventuell

ettertidskontroll fra institusjonen. Resultatene ble evaluert høsten 2009 og videreføring vil vurderes av universitetsledelsen våren 2010. Som følge av at FRIDA/NVI implementeres fra januar 2011 som et nasjonalt system for UoH-, institutt- og sykehussektoren, vil tiltakene utviklet og utprøvd ved UiO kunne gis nasjonal anvendelse.

Open Access
UiO har i 2009 fått lagt frem en intern utredning om opphavsrett, for å besvare spørsmålet om rettigheter til opphavrettsbeskyttede arbeidsresultater overtas av universitetet. Dette spørsmålet kobles til lagring og tilgjengeliggjøring av vitenskapelig materiale, blant annet ved Open Access egenarkivering. Tekniske løsninger og støtteordninger for egenarkivering ivaretas av Universitetsbiblioteket. UiO har i dag frivillig egenarkivering, og arbeidet med å etablere en policy for Open Access pågår.

Samarbeidet mellom Oslo universitetssykehus (OUS) og UiO
Sammenslåingen av de tidligere fire universitetssykehusene til OUS med virkning fra 01.01.10, har stor og meget positiv betydning for samarbeidet med universitetet. Det ble i desember 2009 underskrevet en avtale mellom OUS og UiO som på overordnet nivå sikrer og regulerer samarbeidet innen forskning og utdanning mellom partene. Avtalen danner rammen for utarbeidelsen av en rekke mer spesifikke avtaler vedrørende arealer, IKT, undervisning, stillinger, forskningsinfrastruktur, bibliotek mv.

Internasjonal publisering ved UiO
I en sampubliseringsanalyse for perioden 1991-2006, basert på data utarbeidet av NIFU STEP var hovedkonklusjonen at satsing over mange tiår på forskningssamarbeid med Vest-Europa – først gjennom de europeiske forskningsorganisasjonene og siden også EUs rammeprogram – resultert i en sterk økning av artikler med internasjonalt medforfatterskap ved UiO. Undersøkelsen viste at sampublisering er en indikator som må brukes med forsiktighet, da fagområder innen humaniora og samfunnsfag i svært liten grad fanges opp i internasjonale publiseringsbaser.

KDs styringsparametre – Resultater 2006-2009 – Ambisjonsnivå 2010

Styringsparametere	Resultater				Ambisjons-nivå
	2006	2007	2008	2009	2010
Publikasjonspoeng per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	0,99	1,03	1,12	1,17 *	1,18
NFR-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	180 852	194 836	206 101	206 745	213 927
EU-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	13 530	17 553	16 405	22 388	22 388
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater per vitenskapelig årsverk	0,15	0,17	0,21	0,19	0,20
Andel disputerte doktorgradskandidater av opptatte personer på doktorgradsprogram fem år tidligere[1]		78%	64%	74%	75%

Forutsetninger for fastsettelse av ambisjonsnivå

- *Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling*er
  Det er forutsatt en vekst på 0,5% for undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger og 0 % vekst hvis det ses bort fra stipendiatstillinger.
- *Publikasjonspoeng – foreløpig prognose 2009*
  UiO hadde en sterk økning i publikasjonspoengene med 13,9% fra 2007 til 2008. Det er således naturlig at den sterke oppgangen stabiliserer seg for 2009. Prognosene tilsier en økning på 1% i publikasjonspoeng i 2009. Det friovetnes 1% vekst fra 2009 til 2010. Reduksjon i undervisnings- og forskningsstillinger vil ikke få konsekvens for resultatene før om 2-3 år.
- *NFR-tildeling*
  Det er forutsatt en vekst i NFR-tildelingen på 4%.
- *EU-tildeling*
  På bakgrunn av det siste års sterke vekst (33% fra 2008 til 2009) ventes det en 0 % vekst i EU-tildelingen.
- *Antall uteksaminerte doktorgradskandidater*
  Det forutsettes en vekst i antall dr. grader på 2%.
- *Andel disputerte doktorgradskandidater av opptatte personer på doktorgradsprogram fem år tidligere*
  Et forsiktig ambisjonsnivå tilsier 75% i 2010.

[1] En avklaring med KD angående styringsparametre, gjør at resultatet for 2007 og 2008 er endret fra fjorårets rapport. Definisjonen er som følger; Alle disputerte kandidater på organisert program som har brukt fem år eller mindre fra opptaksår til disputasår, uansett tilsetning (ikke dr. philos-graden) delt på opptatte personer på organisert doktorgradsprogram fem år tidligere (antall nye avtaler det relevante året).

4 UTDANNING

KD:

Sektormål 1: **Universitetene skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerlig utviklingsarbeid og erfaringskunnskap**

Virksomhetsmål 1.1: Universitetene skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.

Virksomhetsmål 1.2: Universitetene skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.

Virksomhetsmål 1.3: Universitetene skal ha et utstrakt internasjonalt utdanningssamarbeid av høy kvalitet, som både bidrar til økt utdanningskvalitet.

UiO:

Hovedmål: **UiO skal utdanne kandidater med fagkompetanse på høyt europeisk nivå og gi studentene godt grunnlag for videre utvikling – både som fagpersoner og samfunnsborgere**

Hovedprioriteringer 2009

- ***Styrke kvalitet og relevans i utdanningen fra bachelor til forskernivå***
- ***Rekruttere og beholde dyktige og motiverte studenter***

Status for hovedprioriteringer 2009

4.1 Styrke kvalitet og relevans i utdanningen fra bachelor til forskernivå

Utdanningsdelen av prosess for faglig prioritering har hatt et porteføljeperspektiv, der fakultetene har analysert sin portefølje av studieprogram og funnet prinsipper for hvordan tilbudet skal utvikles. To av de viktigste prinsippene som ligger til grunn er forankring i forskning og arbeidslivsrelevans. Dette betyr blant annet:

9

- Prinsippet om forskningsbasert utdanning er retningsgivende på alle nivåer og utvikling av nye utdanningstilbud skal primært skje på felt som er forskningsmessig sterke.
- På bachelornivå skal utviklingen gå i retning av en stabilisering og forenkling av studie-tilbudet. På masternivå er koblingen til forskning sterkere, og det skal derfor være en større fleksibilitet i porteføljen her.
- Utdanningene skal gi en akademisk kompetanse studentene kan bygge videre på gjennom et langt yrkesliv.
- UiO forholder seg aktivt til de fleste sektorer innenfor arbeids- og næringsliv, og vil særlig styrke sitt forhold til skole- og utdanningssektoren.

Tilbudet av bachelor- og masterprogram holder seg relativt stabilt, og det arbeides kontinuerlig med endringer av studieretninger og emnegrupper innenfor programmene. Analysene knyttet til i prosessen for faglig prioritering brukes aktivt ved utvikling av studieporteføljen. Vi ser imidlertid at de to

hovedprinsippene i prosessen, forankring i forskning og arbeidslivsrelevans, kan være motstridende, spesielt for bachelorutdanningene. Dette er et område det vil bli arbeidet mer med.

Kandidatundersøkelsen 2008, en spørreundersøkelse blant 5200 kandidater uteksaminert i perioden 2005-2007, viser at kandidatene kommer raskt ut i relevant jobb. Undersøkelsen har gitt et fakta-grunnlag for det videre arbeidet med relevans i studiene på bachelornivå som særlig allmenn-fakultetene har fulgt opp i 2009.

Innenfor realfagene er det opprettet nye studietilbud og foretatt en restrukturering av noen eksisterende tilbud. Omleggingen skal gi søkerne et klarere bilde av de ulike studieveiene, slik at det blir enklere å orientere seg og velge riktig. Det er et mål å tiltrekke seg flere jenter og beholde dem. Omleggingen tar også sikte på bedre å møte arbeidslivets behov.

UiO har arbeidet med å styrke egen lærerutdanning og kontakten med skolesektoren. I vårsemesteret 2009 ble UiOs lektorprogram revidert med sikte på å gi programmet en strammere og tydeligere profesjonsprofil. Den organisatoriske strukturen rundt programmet er justert, studietilbudet innenfor programmet er konsentrert, programmet skal kobles tettere til praksisfeltet og masternivået i programmet skal utredes nærmere.

Ved å tydeliggjøre læringsutbyttet i UiOs emner og studieprogram skal UiO formidle til kandidaten selv og til framtidige arbeidsgivere hva studenten sitter igjen med etter endt utdanning. Fakultetene har kommet svært ulikt i dette arbeidet. Noen har bare på et generelt nivå beskrevet forventet lærings-utbytte i programmene sine, mens andre har gått gjennom programmene og begynt på emnegrupper og emner. Vi er godt i gang med å planlegge det videre arbeidet med tydeliggjøring av læringsutbytte fram mot fristen for implementering av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket i 2012. Utfordringen blir å skape en balanse mellom ønskede mål og legge til rette for selvstendighet og kritisk refleksjon underveis i studieløpet.

UiO har i 2009 hatt diskusjoner og forberedt tiltak for å skape et handlingsrom som kan sikre og styrke kvaliteten i utdanningen. Bærekraftig finansiering av utdanningstilbudet er en nøkkel til dette. UiO har derfor startet forberedelser til en gjennomgang av studietilbudet med et kritisk blikk på høye kostnader som ikke kan begrunnes i faglig relevans eller nasjonalt ansvar for et fagområde.

UiOs strategi for utvikling av fagporteføljen og faglig profil
Gjennom prosessen faglig prioriteringer har fakultetene, museene og sentrene identifisert sine sterke fagmiljøer og fagområder med utviklingspotensial. Med det som utgangspunkt har de vedtatt langsiktige prioriteringer for sin faglige virksomhet.

Universitetet i Oslo er og skal være et breddeuniversitet og dette gjenspeiles i utdanningstilbudet. I tillegg vil UiO i større grad utnytte utdanningspotensialet som ligger i de av våre forskningsmiljøer som er toppmiljøer også internasjonalt.

Det nasjonale fakultetsmøtet for historisk-filosofiske fag (der UiO deltar) har påbegynt et kartleggingsarbeid og en høringsrunde om de små og utsatte fagenes situasjon. Dette arbeidet følges opp i 2010.

Et tema som har fått større fokus i 2009 er spesialistutdanningene (medisin og odontologi), spesielt forholdet mellom spesialistutdanning og master- og ph.d.-utdanning. Spesialistutdanningene nærmer seg de strukturerte utdanningene i universitetets øvrige portefølje, og det har vært arbeidet med regelverk for og finansiering av spesialistutdanningene. Det er et pågående arbeid med dobbeltkompetanse i odontologi og overflyttingen av deler av Den norske legeforenings kursportefølje til Det medisinske fakultet (MED).

4.2 Rekruttere og beholde dyktige og motiverte studenter

Rekruttering til realfag
Politikere, utdanningsinstitusjoner og næringsliv i Norge så vel som i en rekke andre vestlige land uroes av lav rekruttering av ungdom til realfaglige utdanninger og yrker og av fåtallet jenter innenfor en del av fagene. Ved UiO er det for tiden en meget aktiv forskningsgruppe som arbeider med å forstå ungdoms valg og bortvalg av realfag. De to prosjektene "Vilje-con-valg: valg og bortvalg av realfag" og "IRIS - Interests & Recruitment In Science" inngår i et samarbeid mellom Naturfagsenteret og Fysisk institutt ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN). Vilje-con-valg har støtte fra statlige og private aktører i Norge, mens IRIS er delfinansiert over EUs 7. rammeprogram. Det overordnede målet i både Vilje-con-valg og IRIS er å bidra til økt kunnskapsgrunnlag for rekruttering av ungdom generelt, og jenter spesielt, til realfaglige utdanninger og yrker.

Forskningsgruppa som arbeider med disse prosjektene, består av vitenskapelig ansatte, master- og Ph.d.-studenter. Vilje-con-valg har dessuten et samarbeid med Kunnskapsdepartementets (KDs) nasjonale ressurssenter for realfagsrekruttering, Renatesenteret, i Trondheim, hvor det er ansatt en stipendiat med spesielt fokus på frafall fra realfagsstudier. Gruppa har utstrakt deltakelse i relevante fora innen forskning, forvaltning og organisasjoner.

Vilje-con-valg samlet spørreskjemadata fra omkring 14 000 elever og studenter høsten 2008. IRIS samler data via et elektronisk spørreskjema i Norge og fire andre europeiske land våren 2010.

Frafallsundersøkelsen
Frafallsproblematikken er et viktig element når man ser på risiko for ikke å lykkes med å rekruttere og beholde de beste studentene. UiO gjennomførte våren 2009 en studieforløpsundersøkelse for å avdekke omfanget av frafall, årsakene til frafall og studentmobilitet mellom studieprogrammer og læresteder. Undersøkelsen ble gjennomført på åtte studieprogrammer på bachelornivå ved Det Humanistiske (HF) og Det Samfunnsvitenskaplige (SV) fakultet.

Undersøkelsen har gitt viktig ledelsesinformasjon og et godt grunnlag for strategiske beslutninger knyttet til utvikling av emne- og programporteføljen på bachelornivå.

Studieforløpsundersøkelsen vil bli gjennomført ved flere studieprogrammer ved UiO i 2010. Etter at fakultetene har meldt inn sine behov for frafallsanalyser vil tilnærmet samtlige 3-årige bachelorprogrammer ved UiO delta i undersøkelsen.

Profilering av UiO i media
UiO har et sterkt fokus på studentrekruttering. Det er uarbeidet en profileringsfilm, deltagelse i ulike sammenhenger der elever fra videregående skole møtes. I tillegg er pressen benyttet for å rette fokuset mot UiO slik at potensielle søkere til UiO blir godt informert og hvor vi profilerer oss med godt omdømme. UiO har i 2009 utredet organiseringen av sin etter- og videreutdanning for at UiO skal bli en synlig, fleksibel og profesjonell tilbyder av forskningsbasert etter- og videreutdanning.

Status øvrige prioriteringer 2009

4.3 UiOs strategi for arbeidet med internasjonalisering

I 2008-2009 utarbeidet representanter for alle nivåer ved UiO et utkast til handlingsplan for internasjonalisering av studier. Dette utkastet inngår i grunnlagsmaterialet for arbeidet med ny strategisk plan for hele UiO (se mer om dette under hovedprioriteringer for 2010).

Når det gjelder studentmobilitet og internasjonalisering av studiene mer generelt, ser vi en liten prosentvis økning, men hovedtendensen er at antallet utreisende flater ut. Samtidig mottar vi stadig flere internasjonale studenter, veksten er nå på 3-5% i året, både utvekslingsstudenter og studenter til

hele mastergrader er representert i denne veksten. Disse bidrar til økt internasjonalisering av campus, og vi har i 2009 lagt vekt på økt integrering av de internasjonale studentene. Det er etablert et Erasmus Student Network av tidligere utreisende studenter som arrangerer sosiale treff og bistår de internasjonale studentene i å finne seg til rette. Karrieresenteret ved UiO har begynt å holde egne møter med de internasjonale studentene tidlig i semesteret for å gi veiledning i hvordan man kan søke deltidsjobber, skaffe skattekort osv. Den økende andelen internasjonale studenter er ønsket fra så vel UiO som norske myndigheter. Samtidig er boligkapasiteten sprengt, og det er et sterkt behov for flere studentboliger. Hvis ikke må også internasjonale studenter henvises til det private boligmarkedet, og da vil mest sannsynlig mange potensielle søkere falle fra.

Det er i 2009 inngått nye avtaler med universiteter i mange land, så som Brasil, USA, Kina, Korea, Storbritannia, Bolivia, Nepal, Kamerun og Tyrkia, for å nevne et utvalg. De fleste avtalene som inngås nå er knyttet til bestemte fagmiljøer som ønsker å formalisere allerede eksisterende eller planlagt samarbeid, og de dekker både forskningssamarbeid og studentutveksling. Samtidig er det sterkt fokus på strategisk samarbeid med noen få utvalgte partnere.

4.4 Øvrig rapportering til KD

Vurdering av kvalitetssikringssystemene
UiOs sentrale kvalitetssystem består av noen få kjerneelementer: rammer for emne- og programevaluering, tilsynssensor og årlig plan- og rapportprosess gjennom hele organisasjonen. I tillegg utarbeider hvert fakultet sine egne utdypninger og tilpasninger til de sentralt fastsatte kjerneelementene. Kvalitetssystemet gir stort rom for lokale tilpasninger, og vi opplever at systemet er godt tilpasset universitetets svært heterogene organisasjonsstruktur og utdanningsportefølje.

Hovedelementene i kvalitetssystemet vårt synes robuste, men det er grunnlag for å vurdere samordningen av tiltakene og metodene som blir brukt. Vi planlegger dessuten en gjennomgang av opplegget for periodiske programevalueringer, spesielt i lys av innføringen av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket og de nye forventningene til tydeligere beskrivelser av læringsutbytte og arbeidslivsrelevans.

Det er en utfordring at de forskjellige nivåene i organisasjonen har ulike behov når det skal fattes beslutninger som påvirker studiekvaliteten: det som oppleves som meningsfullt og nyttig på emne- og programnivået er ofte vanskelig å aggregere. Til sammen produserer kvalitetssystemet tilstrekkelig dokumentasjon for å vurdere den samlede kvaliteten på alle nivå i organisasjonen, men det er krevende å formidle den riktige informasjonen opp- og nedover i organisasjonen.

Bruk av kvalitetssystemet i arbeidet med økt kvalitet i utdanningene
Resultater fra kvalitetssystemets prosesser brukes i stadig økende grad aktivt i videreutvikling av programporteføljen som grunnlag for etablering, endring og nedlegging av studietilbud.

Et sentralt og integrerende element i UiOs kvalitetssystem er en årlig prosess som gjennomføres ved hver enhet og på hvert nivå i organisasjonen. Resultatet av prosessen skal resultere i planer for studiekvalitetsarbeidet. På institusjonsnivået vedtas det en egen studiekvalitetsplan med forankring i UiOs strategiske plan. På fakultets- og instituttnivå er planene for studiekvalitet normalt en del av årsplanen for enheten, som følger planer og strategier vedtatt på overordnet nivå.

Ledelsen på alle nivåer har et særskilt ansvar for å foreta en årlig analyse og egenvurdering av studiekvaliteten. Programmer, institutter og fakulteter utarbeider hvert år en rapport om arbeidet med studiekvalitet som oversendes overordnet nivå. Studieavdelingen gjennomfører til slutt en samlet analyse av studiekvaliteten og utarbeider en rapport til universitetsstyret. Studieavdelingens analyse bygger på fakultetenes og enhetenes årsrapporter og annen tilgjengelig informasjon.

Oppfølging av NOKUTs evalueringer og akkrediteringer
NOKUTs reakkreditering av masterstudiet i rettsvitenskap som ble foretatt i 2007 har resultert i et forslag til omlegging av studiet (desember 2009). Forslaget behandles i 2010, en revidert studieordning for masterstudiet vil tidligst kunne implementeres fra og med høstsemesteret 2011.

Tilrettelegging av studier for funksjonshemmede studenter/ studenter med funksjonsnedsettelse
Ut fra prinsippet om universell utforming som norm anser UiO tilrettelegging for funksjonshemmede studenter som en del av den helhetlige satsningen på det fysiske og psykososiale læringsmiljøet. UiO etablerte i 2009 en ny førstelinjetjeneste for alle studenter ved UiO. En av målsetningene er i større grad å inkludere studentgrupper med ulike behov for tilrettelegging. Førstelinjetjenesten er lokalisert sentralt på campus, tar i mot alle studenter inkludert funksjonshemmede og videreformidler kontakt med andre tjenester ved behov.

UiO har en sentral tilretteleggingstjenesten for studenter som har behov for behovsutredning, rådgivning, kurs, samt praktisk tilrettelegging av studiene og eksamen. Fakultetene følger opp studentene lokalt.

Spesielle tiltak som er påbegynt siste år:
- Dysleksitesting i grupper og studieteknikk-kurs for dyslektikere.
- "Iphone prosjektet" i samarbeid med NAV: Utvikling av kognitiv støtte til studenter med Asperger syndrom eller AD/HD.
- Tilgjengeliggjøring av studielitteratur (fra bok til tale)
- Forenkling av rutiner rundt tilrettelagt eksamen

Andre tiltak:
- Kompetanseutvikling for kontaktperson ved fakulteter, utvikling av nye websider: http://www.uio.no/for_ansatte/arbeidsstotte/sta/laeringsmiljo/tilrettelegging/
- Universelle tilretteleggingstiltak er gjennomført ovenfor bygningsmasse og uteområder
- Igangsetting av en utredning av nytt tiltak for studenter med psykiske vansker. Utredning med støtte i samarbeid med Studentparlamentet og Velferdstinget ved UiO.

Rapportering om aktivitetskrav for utvalgte områder
Avlagte 60-studiepoengseneheter

	2009	Krav	Opptaksramme
Farmasi	57	57	63
Psykologi	71	77	110
Odontologi	52	66	65
Tannpleier	23	21	24
Medisin	174	209	210

UiO har for 2009 ikke nådd aktivitetskravene for psykologi-, odontologi- og medisinstudiene.
Når det gjelder medisin- og odontologistudiet skyldes dette at aktivitetskravene ligger svært tett opptil og over opptaksrammen for studiet (hhv 210 og 65 studieplasser). Dette er studier med høye opptakskrav, og svært mange studenter på disse studiene har avlagt ex.phil tidligere. For studenter med avlagt ex.phil fra før er første studieår kun 50 vekttall. Resultater fra en eventuell kontinuasjonseksamen for studenter som strøk på eksamen i høstsemesteret er ennå ikke ferdig sensurert. Det er derfor mulig at tallene vil endres noe når det justeres for disse endringene.

Når det gjelder psykologistudiet må UiO foreta en grundigere analyse av tallene for å si noe om årsakene til at aktivitetskravet ikke nås. Noe av forklaringen er at for studiet som ble opprettet høsten

2007, har fremdeles mange av studentene tatt emner på gamle studieordninger, og har derfor fritak fra emner.

KDs styringsparametre – Resultater 2006-2009 – Ambisjonsnivå 2010

Styringsparametere	Resultater				Ambisjons-nivå
	2006	2007	2008	2009	2010
Antall primærsøkere per studieplass	2,8	2,8	2,9	2,9	2,9
Studietilbud i samarbeid med andre institusjoner				4	
Nye studiepoeng per egenfinansiert student per år	36,3	38,9	36,9	36,4	37,9
Studenter per undervisnings- forsknings- og formidlingsstilling	20,6	19,0	18,9	19,8	19,8
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	1493	1452	1537	1610	1700
Antall fremmedspråklige utdanningstilbud		614	669	732	750
Studietilbud i samarbeid med utenlandske institusjoner (Fellesgrader)	2	2	2	2	3

Forutsetninger for fastsettelse av ambisjonsnivå

- *Antall primærsøkere per studieplass*
  På grunn av økning i opptaksrammene settes ikke måltallet for 2010 høyere enn resultatet for 2009.
- *Studietilbud i samarbeid med andre institusjoner*
  Studietilbud i samarbeid med andre institusjoner er ikke målsatt for 2010. Utviklingen her er avhengig av at det finnes gode tilbud man ønsker å arbeide videre med.
- *Nye studiepoeng per egenfinansiert student per år*
  Måltall for avlagte studiepoeng for 2010 justeres på bakgrunn av nedgangen i 2009. UiO vil igangsette et arbeid med å kartlegge hvilke faktorer som påvirker studiepoengproduksjonen og vurdere på hvilke områder det kan settes inn virkemidler.
- *Studenter per undervisnings- forsknings- og formidlingsstilling*
  Det forventes 0% vekst i antall studenter og antall undervisnings- forsknings- og formidlingsstilling
- *Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)*
  Det forventes at den positive utviklingen i antallet utvekslingsstudenter er økende.
- *Antall fremmedspråklige utdanningstilbud*
  Det forventes at den positive økningen fortsetter, men det er også viktig å ivareta kvaliteten på tilbudene.
- *Studietilbud i samarbeid med utenlandske institusjoner (Fellesgrader)*
  Det er planer om en ny fellesgrad for 2010.

5 FORMIDLING OG INNOVASJON

KD:

Sektormål 3: **Universitetene skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, og medvirke til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universitetene skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.**

Virksomhetsmål 3.1: Universitetenes skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra FoU-virksomheten.

Virksomhetsmål 3.2: Universitetenes skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskapning.

UiO:

Hovedmål: **UiO vil bidra aktivt til at forskningsbasert kunnskap nyttiggjøres i samfunnet og arbeide for å gi allmennheten innsikt i vitenskapelig tenkning og oppdatert kunnskap om forskningens resultater**

Hovedprioriteringer 2009

- ***Fremme kvalitet og gjennomslag i allmennrettet formidling***

Status hovedprioriteringer 2009

5.1 Fremme kvalitet og gjennomslag i allmennrettet formidling

Formidling

UiO har en utfordring som institusjon for å tilgjengeliggjøre forskningsresultater. UiO har et ansvar også for å bidra til innsikt i vitenskapelige tenkemåter og øke det generelle refleksjonsnivå. UiOs eget forskningstidskrift Apollon står sentralt i populærformidling av aktuell forskning. Apollons artikler legger grunnlag for oppslag om forskning fra UiO i andre norske, men også utenlandske medier. 2009 var i dette henseende svært vellykket.

UiO arbeider for å gjøre *forskning.no* stadig mer relevant for publisering fra flere fagmiljøer. I 2009 ble det også tilsatt egen webrådgiver for forskning og forskningsformidling på *uio.no*. UiOs samfunnskontakt- og mediegruppe har forskningsformidling på dagsorden i de daglige planleggingsmøtene.

Det pågår et arbeid med etablering av Ny UiO web. Prosjektet er en satsing ved UiO for å bedre og kvalitetssikre digital kommunikasjon. Nye nettsider for Det juridiske fakultet ble lansert 2.desember 2009. I etterkant ble dette delprosjektet evaluert, og nye prosjektplaner ble utarbeidet. 2010 er det viktigste året for webprosjektet. Da skal forsidene til uio.no og alle fakultetene få ny design, informasjonsarkitektur og tekniske løsninger. UiOs nye designmanual er ferdigstilt. Manualen sikrer at UiO fremstår designmessig moderne, men fortsatt med bruk av UiOs tradisjonelle logo. Ny design vil bli gradvis implementert utover i 2010.

Samfunns- og mediekontakt

I 2009 har det vært en sterkere profilering av UiO gjennom økt innsats i medie- og samfunnskontaktarbeidet. En rekke møter har vært arrangert med sentrale samfunnsaktører, bl.a. ble

alle Norges ambassadører invitert til et eget treff en hel dag på universitetet. Rektorvalget og nytt rektorat stimulerte til debatt og synlighet i mediene: Medieovervåkningen viser en formidabel vekst i antall treff på UiO, noe som også er resultat av aktiv tilrettelegging og bruk av nettverk i mediene. Synligheten for UiO omfatter både forskningsformidling og sentrale universitetspolitiske tema. Rektor ble sitert i mer enn 500 ulike medieinnslag i tidsrommet august – desember.

Myndighetskontakten er også blitt intensivert. Det er gjennomført flere samtaler enn tidligere både med KD og med stortingsrepresentanter om tema knyttet til finansieringsmodellen for universitetene, utdanningskapasiteten framover og enkeltprosjekter knyttet til forskningssatsinger og byggeplaner. Stadig sterkere krav som må oppfylles for å kunne delta i den internasjonale konkurransen om talenter og finansielle ressurser har også vært et tema i samtalene med myndigheter og næringsliv. Også arbeidslivets organisasjoner har vært involvert i samtaler av denne karakter. Kontakten med Oslo kommune er kommet inn i et systematisk spor vedrørende samarbeidet om utdanning og studenter, reguleringsspørsmål og utviklingen av hovedstaden som kunnskapsby.

Den styrkede samfunns- og mediekontakten har også gitt seg utslag i at ikke bare er universitetsledelsen, men også fakultetsledelsene spiller en stadig viktigere rolle i å synliggjøre virksomheten. En tettere kontakt både med medier og ulike samfunnsaktører innebærer også at kritiske vurderinger av det som skjer ved UiO kommer tydeligere til overflaten. Det gir et bedre grunnlag for å føre en dialog også om disse sidene og utvikle det som må fungere bedre.

Studentenes organer er blitt stadig oftere trukket inn i møter og samtaler om UiOs samfunnsengasjement. Dette er en følge av at utdanningsaspektet er blitt høyere prioritert og studentenes erfaringer med myndighetskontakt er et viktig bidrag.

Status øvrige prioriteringer

5.2 Innovasjon som en integrert del av virksomheten

UiO vektlegger i økende grad samarbeid mellom universitetet og arbeids- og næringsliv. MN-fakultetet har startet et næringslivsforum. Formålet er å utveksle forskningsresultater, økt samarbeid og bidra til lettere overgang til arbeidslivet for fakultetets studenter. Samtidig har både SV og Det humanistiske fakultet (HF) ansatt administrativt personale som skal koordinere og bidra til økt samarbeid med arbeids- og næringsliv.

I løpet av 2009 har UiO blitt mer involvert i det regionale samarbeid gjennom regionale forskningsfond, Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI-prosjektet) i Oslo/Akershus og Regionalt innovasjonsprogram for Oslo og Akershus fylkeskommune.

Birkeland Innovasjon forvalter UiOs kommersialiseringsvirksomhet, gjennom å bringe en forskningsbasert oppfinnelse til en markedsmessig anvendelse. På vegne av UiO, forvalter, foredler og selger Birkelanduniversitetets rettigheter til forskningsresultater egnet for kommersialisering. Det er tett kontakt mellom UiO og Birkeland for å sikre god samordning, helhetlig håndtering, og kontinuerlig forbedring av dette området.

Arbeidet med å styrke innovasjonskulturen ved UiO er videreført og intensivert i 2009. Dette har blant annet gitt seg utslag i flere innmeldte ideer enn tidligere år, og et større engasjement i fagmiljøene. Birkeland har mottatt 118 forretningsideer i 2009 til innovasjoner mot 61 i 2008. Noe av den markante oppgangen skyldes nye tiltak og satsingen på økt idetilfang i 2009. Det ble sendt inn 19 nye patentfamilier, en økning som forventes å fortsette gitt stadig økende kvalitet i forskningen samt oppfinnerhøyden i arbeidet som utføres. For 2009 har Birkeland gjennomført 7 kommersialiseringer som målsatt, og har en ambisjon om en vesentlig økning i antall og omfang framover.

De medisinske og naturvitenskapelige miljøene, med medisin, bioteknologi, odontologi, nanoteknologi og kjemi, er som tidligere år de største bidragsyterne med hensyn til innrapporterte oppfinnelser. Det er også her man finner UiO-ideene med størst potensial for kommersiell og samfunnsmessig gevinst.

UiOs økonomiske bidrag til innovasjonsvirksomheten ligger på rundt 9 mill årlig. I tillegg til UiOs bidrag er FORNY-programmet i Norges Forskningsråd kritisk for å opprettholde den videre utvikling og vekst innen innovasjon. Når FORNY programmet får betydelige kutt uten kompensasjon fra andre kilder, innebærer dette vesentlige utfordringer med hensyn til finansiering av Birkeland i tiden fremover. Dette er en hovedutfordring og kan medføre redusert aktivitet og dermed bryte den positive utvikling på området.

5.3 Policy for immaterielle rettigheter og håndtering av dette

Etter et par års erfaringer med gjeldende IPR-politikk for UiO, er behovet for å revidere denne blitt tydelig. Et forprosjekt ble igangsatt i 2009, med mål å ferdigstille en revidert IPR-politikk i 2010. Det vil også bli utarbeidet retningslinjer, rutiner og forskjellige former for standardkontrakter for samarbeidsprosjekter med næringslivet.

Som et ledd av at det blir etablert stadig flere selskaper hvor egne ansatte har eierinteresser, har UiO startet en prosess for å lage retningslinjer for interessekonflikter/habilitet.

KDs styringsparametere – Resultater 2006-2009 – Ambisjonsnivå 2010

Styringsparametere	**Resultater**				**Ambisjons-nivå**
	2006	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**
Omfang av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet[2]	187,8	217,9	283,9	196,0	220,0
Mottatte forretningsideer[3]	65	69	61	118	100
Mottatte forretningsideer som har resultert i opprettelse av selskap	4	5	1	1	2

Forutsetninger for fastsettelse av ambisjonsnivå

- *Omfang av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet*
  2008 var et uvanlig godt år. Vi antar at det blir en liten økning i 2010 i forhold til 2007.
- *Mottatte forretningsideer*
  Antallet mottatte forretningsideer var 118 i 2009. Dette representerer en vesentlig økning i antall innmeldte oppfinnelser sammenlignet 2008. Antall innmeldte oppfinnelser vil variere fra år til år, men noe av den markante oppgangen skyldes nye tiltak og vektlegging av idetilfanget i 2009.
- *Mottatte forretningsideer som har resultert i opprettelse av selskap*
  Det ble etablert 1 selskap i 2009. Siden oppstarten av Birkeland har antallet selskapsetableringer variert fra år til år, men med de erfaringene man nå har mht. hvilke avklaringer det er hensiktsmessig å ta forut for etablering, antar vi at et gjennomsnittlig antall selskapsetableringer vil ligge på rundt 2 per år.

[2] Beløp i millioner kroner
Definisjonen er endret i 2009 og resultatene fra 2006-2008 er oppdatert i henhold til ny definisjon. Defineres som tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet som kun omfatter tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet (kommunale og fylkeskonmmunale etater, organisasjoner, næringsliv/privat og EU)
[3] Birkeland Innovasjon AS

6 PERSONAL OG ØKONOMI

KD:

Sektormål 4: **Universiteter og høyskoler skal *organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser*.**

Virksomhetsmål 4.1: *Universitetenes skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene.*

Virksomhetsmål 4.2: Universitetenes skal gjennom din personalpolitikk medvirke til et godt arbeidsmiljø og mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

Virksomhetsmål 4.3: Universitetenes skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God intern kontroll og effektiv ressursforvaltning skal ta hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer

Hovedmål: **UiO skal søke, og selv bidra til å utvikle, medarbeidere som kombinerer kompetanse, engasjement, selvstendighet og ansvarsbevissthet. Som arbeidsplass skal UiO preges av likeverd, respekt, deltakelse og medbestemmelse.**

UiO skal være en utviklings- og handlingsdyktig organisasjon, som aktivt søker impulser fra samfunnet, nyttiggjør seg ideer og innspill fra medarbeidere og studenter, og evner å prioritere for å innfri faglige ambisjoner.

UiO skal ha et økonomisk grunnlag som gjør det mulig å realisere egne faglige ambisjoner, og bruke de midler universitetet selv disponerer målrettet og effektivt.

UiOs infrastruktur skal holde en standard som bygger opp under det faglige ambisjonsnivået for forskning, utdanning og formidling og sikre ansatte og studenter et godt og funksjonelt arbeidsmiljø der trivsel, estetisk kvalitet og moderne HMS-krav er ivaretatt.

Hovedprioriteringer 2009

- ***Styrke og tydeliggjøre lederrollene ved UiO***
- ***Sikre at fremtidig rekruttering støtter opp om faglige prioriteringer***
- ***Bedre UiOs rammevilkår, finansiering og omdømme***
- ***Ha en effektiv og profesjonell forvaltning og sikre etterlevelse av lovpålagte krav***

Status hovedprioriteringer 2009

6.1 Styrke og tydeliggjøre lederrollene ved UiO

Etablere policies og virkemidler for ledelsesutøvelse

UiO har behov for en gjennomført policy som støtter lederrollene. Satsingen på å utvikle lederskap og ledelse ved universitetet har blitt videreført og trappet opp i 2009, gjennom involvering av rektoratet og for øvrig aktiviteter på alle nivåer. Det har generelt vært arbeidet med å tilrettelegge arenaer for å løfte diskusjonen og øke bevisstheten om betydningen av ledelse ved UiO og dermed utvikle en ledelsesplattform. På grunn av UiOs størrelse og mangfoldige kultur tas det sikte på et langsiktig arbeid med utgangspunkt i en bred diskusjon for å få forankring overalt hvor ledelse utøves.

Lederopplæring
Det ble satt i gang et nytt forskningslederprogram, spesielt tilpasset forskningsledernes utfordringer og forståelsesramme og med fokus på et teoretisk fundament, et begrepsapparat og anledning til å arbeide med egne ledelsesfaglige problemstillinger og personlige utfordringer i lederrollen.

Det har vært gjennomført en pilot med et fakultetslederprogram der dekanat og instituttledere fra to fakulteter har deltatt. Utfordringer i ledelsen av fakultetene, arbeid i ledergruppe og personlige utfordringer i lederrollen ble tatt opp. Piloten var vellykket og det blir tilbudt tilsvarende, men skreddersydde opplegg for øvrige fakulteter.

En kunnskapsmodul for instituttledere fokuserer på HMS, likestilling og maktrelasjoner, økonomi, personalforvaltning og studie- og forskningsadministrasjon. Det har vært gjennomført og påbegynt nye programmer for ledergrupper ved enkelte enheter, samt en rekke mindre tiltak. På en årlig storsamling for ledere ved fakulteter og enheter var temaet hva vi kan lære av de beste universitetene, hvordan vi kan bli et ledende internasjonalt forskningsuniversitet og betydningen av ledelse i denne sammenhengen.

Universitetet har inngått rammeavtale med 5 eksterne leverandører innen leder- og organisasjonsutvikling for å styrke tilbudet til enhetene.

HMS
Flere av UiOs HMS-utfordringer framover ligger i skjæringsfeltet mellom utøvelse av tydelig ledelse og utstrakt medvirkning. Temaet HMS i instituttlederopplæringen gir godkjent HMS-opplæring. Utvikling av rolleforståelse og synliggjøring av nødvendige ferdigheter vektlegges.
UiO har på grunn av sin mangfoldige virksomhet utfordringer knyttet til det fysiske, kjemiske og biologiske arbeidsmiljøet. I 2009 ble det brukt ekstern bistand for å sikre en objektiv gjennomgang av dokumentasjon og rutiner i forbindelse kjemikaliehåndteringen ved Biologisk institutt. UiO har også brukt ekstern bistand ved enkelte av de arbeidsmiljøkartleggingene som har vært gjennomført.

En arbeidsgruppe i regi av AMU har sett på bruken av spørreundersøkelser om arbeidsmiljø. I rapporten poengteres viktigheten av at metoden og arbeidet er forankret i organisasjonen. Det foreslås å gjennomføre en undersøkelse i 2010 og deretter hvert tredje år, og at prosessen må resultere i en forpliktende handlingsplan.

UiO vil i 2010 vurdere ekstern bistand innen risikovurdering og lederopplæring, som et supplement til interne krefter. Omorganisering for å møte nytt regelverkskrav om bedriftshelsetjeneste vil også medføre en endring i ledelsens stab innen HMS-spørsmål, med blant annet økt fokus på policyutvikling og interne revisjoner innen HMS.

UiO har arbeidet systematisk med arbeidsrelaterte spørsmål knyttet til en rekke konkrete saker. UiO har tatt initiativet til arbeids- og læringsmiljøundersøkelsen, etter anklager om trakassering ved Det odontologiske fakultetet (OD). 840 studenter og ansatte ble invitert til å delta i undersøkelsen, og 410 svarte, 120 av dem studenter. Undersøkelsen understøtter ikke anklagene om seksuell trakassering, og de fleste opplever positive forhold ved fakultetet. Men mange peker på utfordringer når det gjelder arbeids- og læringsmiljøet. Det er særlig studentene som rapporterer om at de selv har opplevd eller har vært vitne til trakassering og uakseptabel atferd fra veiledere og andre vitenskapelige ansatte. Utfordringene knytter seg til deler av det kliniske læringsmiljøet, som anses å være særlig stressende fordi tannlegestudentene behandler pasienter med veiledere til stede. Universitetsledelsen og fakultetsledelsen vil nå i samarbeid med studentene, tillitsvalgte og verneombudene foreta en grundig gjennomgang av resultatene fra undersøkelsen for å finne tiltak som kan bedre miljøet.

Det var i sammenheng med at en vitenskaplig tilsatt ved Biologisk institutt gikk til erstatningssak mot staten ved UiO, at KD bestilte en rapport fra selskapet Safetec der det skulle innhentes faktainformasjon om kjemikalietryggheten ved Biologisk institutt. Rapporten fra Safetec viser at

arbeidspraksisen har en rekke forbedringspunkter. UiO har sammen med fakultetet og instituttet iversatt en rekke tiltak for å bedre sikkerheten både på kort og lang sikt.

6.2 Sikre at fremtidig rekruttering støtter opp om faglige prioriteringer

Rekruttering og HR-strategi
UiO sluttet seg 26. juni 2009 til Charter and Code, som beskriver retningslinjer for rekruttering av forskere og avklarer roller og ansvar som arbeidsgivere, finansiører og forskere har i forhold til kunnskapsutvikling og kunnskapsplanlegging, karriereplanlegging for forskere og forskermobilitet. Implementeringen startet høsten 2009 ved at det ble nedsatt en arbeidsgruppe for å arbeide frem en avviksanalyse i forhold til prinsippene nedfelt i Charter and Code. Avviksanalysen vil være et viktig bidrag i UiOs arbeid med å utforme en HR-strategi, og denne satsingen har vært en del av arbeidet med ny, overordnet strategi for UiO 2010-2020. I dette arbeidet er vi opptatt av å tilrettelegge for attraktive arbeidsvilkår og ta utgangspunkt i rekrutteringsutfordringer. Å klargjøre bruken av rekrutteringsstillinger vil være et tema i den videre oppfølgingen. Det er foreløpig arbeidet med å klargjøre stipendiatenes status i forhold til fireårsregelen.

Det ble nedsatt en prosjektgruppe som har til mandat å forberede og gjennomføre en anskaffelse og implementering av nytt elektronisk rekrutteringssystem. Prosjektgruppen er i gang med sitt arbeid og rapporterer til en egen styringsgruppe.

På bakgrunn av UiOs vedtak om faglige prioriteringer for institusjonen legges det nå vekt på at rekrutteringsstillinger i langt større grad enn tidligere allokeres til institusjonens prioriterte fagområder. Det arbeides konkret med rekruttering og bemanning på enhetsnivå, fakultetsnivå og sentralt. Videre er UiO med i arbeidsgrupper henholdsvis mot NFR og HR Strategy Group underlagt Steering Group for Human Ressources and Mobility i ERA. Erfaringsutveksling mellom institusjoner om implementering av Charter and Code-prinsippene samt arbeid for bedre mobilitet står sentralt.

Det pågår et arbeid med å utarbeide stillingsplaner som følge av prosess for faglig prioriteringer, dette arbeidet er omtalt i kapittel 1 om forskning.

Likestilling
Oppfølging av mål og tiltak i UiOs handlingsplan for likestilling har stått sentralt i arbeidet i 2009. Rekruttering av flere kvinner til faste vitenskapelige stillinger har vært et prioritert satsningsområde, særlig på fagområder hvor kvinner er underrepresentert. Måltall for nytilsetting er fastsatt for hele institusjonen, og fakultetene skal også aktivt utforme måltall for sine fagmiljøer og utarbeide lokale handlingsplaner. Arbeid med en mer dynamisk rekrutteringspolitikk har bidratt til en mer likestillingsbevisst rekrutteringsprosess, men selv om andelen kvinner har hatt en positiv utvikling har vi ikke nådd de fastsatte mål for nytilsetting i planperioden (2007 – 2009).

Stimulering og aktiv oppfølging av kvinner i førsteamanuensisstillinger har bidratt til at langt flere benytter muligheten til å kvalifisere seg til personlig opprykk som professor. Kjønnsbalansen er fremdeles meget skjev i MN-fagene, selv om det er satset friskt på tilrettelegging av ulike tiltak for å øke kvinneandelen og bedre arbeidsmiljøet for kvinnelige ansatte. Sterkere virkemidler bør vurderes. Arbeid med ny handlingsplan for likestilling for UiO 2010-2012 er i gang og vil bli ferdigstilt våren 2010.

UiO har i 2009 bevilget betydelige midler med både sentrale og lokale bidrag til oppfølging av likestillingstiltak lokalt. Tiltakene omfatter kvalifiseringsstipend, kurs i medietrening, nettverksbygging, reisestipend mv. UiOs fjerde mentorprogram for kvinnelige postdoktorer startet høsten 2009, med 22 deltakere.

Oppfølging av IA-avtalen og diskrimineringsforbudet
Det er et mål at sykefraværet reduseres og at det treffes tiltak for å rekruttere personer med nedsatt

funksjonsevne. UiO gjennomfører arbeidsplasstilpasninger slik at ansatte kan komme tilbake i jobb eller unngå fravær i det hele tatt. Videre gjennomføres det samtaler som kan redusere lengden på fravær og eventuelt hindre at ansatte får fravær.

UiO nedsatte i 2009 en arbeidsgruppe som skulle identifisere områder innenfor rammen av den nye diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Arbeidsgruppen har foreslått konkrete oppfølgingstiltak. Arbeidet med en videre plan for virksomhetsintegrering vil foregå våren 2010.

Videreutvikle mottaksapparatet for studenter og ansatte
I 2009 har Internasjonal forskning i fokus (ifif-prosjekt) bidratt på flere måter til å videreutvikle mottaksapparatet for internasjonale forskere:

- Utvidet tilbud på engelskspråklig informasjon: Oppstart av "For employees-prosjektet" som har som formål å gjøre sentral informasjon på For ansatt-portalen tilgjengelig for ikke-norskspråklige personer som har sin arbeidsplass ved UiO.
- Styrking av boligtilbudet til internasjonale forskere: Det er igangsatt en omfattende restrukturering av UiOs forskerboligordning som vil føre til et utvidet, mer brukerrettet og effektivt organisert boligassistansetilbud til internasjonale forskere i deres integreringsfase ved UiO.
- Integrert norskkurstilbud til internasjonale forskere: Det spesielle norskkurstilbudet til internasjonale forskere og medfølgende ektefeller/partnere er blitt ferdig utviklet og har funnet sin faste administrative base ved Den internasjonale sommerskole. Tilbudet er godt kjent ved hele institusjonen og svært etterspurt.
- Mottakskonseptet for internasjonale forskere er blitt bedre forankret i institusjonen gjennom presentasjoner i ulike fora og et spesielt seminar rettet mot administrative vertskapsaktører ved HF. For 2010 er det planlagt lignende seminarer ved alle andre fakulteter.
- Hjelpedesktjenestene overfor internasjonale forskere og vertskapsaktører ved UiO er blitt videreført og er svært etterspurt.

6.3 Bedre UiOs rammevilkår, finansiering og omdømme

UiO har i 2009 lagt ned et betydelig arbeid for å oppnå større forståelse av UiOs rammebetingelser og finansiering. Dette er beskrevet i lederkommentarene til regnskapet for 2009. UiO har arbeidet aktivt med å delta i strategiske møter med ulike grupper og interessenter.

6.4 En effektiv og profesjonell forvaltning og sikre etterlevelse av lovpålagte krav

Organisering av det administrative støtteapparatet
UiO har høye faglige ambisjoner for primærvirksomheten. For å kunne støtte oppunder UiOs ambisjoner er det behov for et profesjonelt administrativt støtteapparat. Spesielt innen økonomiområdet hvor flere nye prinsipper og krav er innført de seneste år er kompleksiteten økt vesentlig. Oppgavespekteret er stort innen økonomi og oppgaver utføres ofte ulikt fra enhet til enhet. Dette gir utfordringer i forhold til god forvaltning av økonomiarbeidet. I tillegg er det innført IT-verktøy som gir rom for å forenkle regnskaps-, bilags- og transaksjonshåndtering. I denne forbindelse har UiO opprettet et program som skal koordinere innføringen av nye rutiner og IT-systemer innenfor økonomi- og lønnsområdet. Programmet skal foreslå prinsipper for en mer hensiktsmessig og helhetlig organisering av økonomiarbeidet ved UiO med utgangspunkt i økonomifaglig beste praksis. Volum og kompleksitet av oppgaver og større grad av standardisering og spesialisering av rutiner, roller og ansvar er viktige forutsetninger for arbeidet.

I 2009 har UiO testet ut prinsipper og beste praksis for tilpasning av økonomifunksjonen ved et pilot-fakultet (SV). Arbeidet fortsetter i 2010 med utarbeidelse av gjennomgående rutiner og prosesser innen økonomi-, lønns- og innkjøpsområdet. Prinsipper for det videre arbeid med tilpasning av økonomifunksjonen skal dessuten avklares. Arbeidet i programmet skal lede frem til en mer helhetlig økonomifunksjon med robuste fagmiljøer, spesialisering i arbeidsområder med standardiserte prosesser og rutiner. I tillegg skal det lede til tett kunnskap om virksomheten for å kunne yte best mulig støtte til primærvirksomheten. Erfaringer, prinsipper og metodikk innen økonomi- og lønnsområdet skal overføres til andre administrative funksjoner med fokus i første omgang på studieadministrasjon.

Økonomistyring
UiO har i 2009 internt endret rapporteringsfokus fra et regnskapsperspektiv til et virksomhets- og økonomistyringsperspektiv. Fakultetene/enhetene rapporter i sine ledelseskommentarer status i forhold til gjennomføring av UiOs årsplan i tillegg til økonomisk status. I tillegg velger vi ut særskilte temaer som belyses, som for eksempel risikovurderinger og analyse av innkjøpsområdet. Vi ser en positiv utvikling både mht kvalitet i rapporteringen og bedret kvalitet i prognoser og langtidsbudsjetter.

Eksternfinansierte prosjekter
UiO har i 2009 innført totalregnskapsføring for alle eksternt finansierte prosjekter som skal videreføres inn i 2010. Dette innebærer at alle UiOs bidragsprosjekter fra 2010 blir fullstendig regnskapsført med alle direkte og indirekte kostnader inkludert UiOs egenandel. Implementeringen har skjedd gradvis gjennom året og har vært ressurskrevende for hele organisasjonen. Overgangen til totalregnskapsføring har også resultert i styringsmessige utfordringer som vil kreve tettere oppfølging av prosjektenes økonomi og deres påvirkning for instituttenes basisøkonomi. Disse utfordringene vil nå bli evaluert og det vil bli iverksatt tiltak for å redusere usikkerhet og bedre grunnlaget for styring.

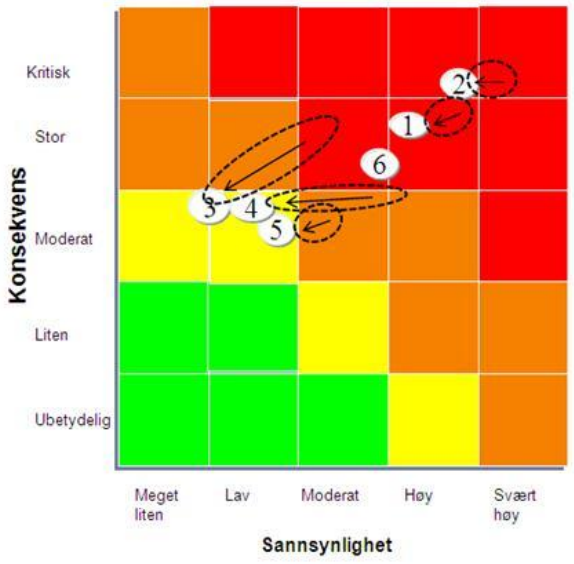
Anskaffelser
UiO har hatt stort fokus på innkjøp i 2009. Innenfor UiOs innkjøpsstrategi om "sikrere, bedre og enklere anskaffelser" er det satt i gang flere tiltak. Det er påbegynt utrulling av nytt innkjøpssystem som skal ferdigstilles i 2010. Det vil være et fokus fremover på bedre og økt rammeavtaledekning, og det vil i den sammenheng bli startet et arbeid med å definere porteføljе- og kategoristrategier (vare- og tjenestegruppe-strategier). Videre er det satset på opplæring i regelverket rundt offentlige anskaffelser og kvalitetssikring av anbudsprosessene. Ny modell for organisering av innkjøpsfunksjonen ved UiO er under utarbeidelse, og vi ser for oss fire innkjøpsmiljøer som skal gjennomføre anskaffelsesprosesser over 100.000,-.

Hovedfokus har vært å bygge opp innkjøpskompetanse sentralt og ved de største fakultetene. Antall profesjonelle innkjøpere er økt vesentlig, men må fortsatt økes for å kunne nå de strategiske målsetningene. Konkurranseverktøy er anskaffet og er implementert i innkjøpsseksjonen. Opplæringsprogram er utviklet og ca 150 personer har gjennomført grunnkurs innen innkjøp i løpet av 2009. Implementering av bestillersystem er i gang og antall rammeavtaler er økt, men det vil ta et par år før UiO har avtaler innen alle områder der det er hensiktsmessig. Det er behov for å intensivere arbeidet med å standardisere rutiner, redusere antall bestillere og redefinere alle roller knyttet til innkjøp i hele organisasjonen.

I denne forbindelse er det blitt utarbeidet en innkjøpsanalyse. Formålet med analysen er å gi et overblikk over innkjøpsområdet for UiO totalt og per fakultet og skal gi et grunnlag for videre dialog med enhetene rundt innkjøp.

Forvaltningsområdet - reduksjon av risikobilde fra 2008 -2009
UiO har tidligere analysert sin risikoprofil og konkludert med at det innenfor det administrative området kan identifiseres 6 sentrale risikoforhold

Disse forholdene har vært spesielt i fokus gjennom 2008 og 2009, blant annet ved oppfølging fra et eget kontrollutvalg nedsatt av universitetsstyret. I nedenstående tabell vises utviklingen på disse områdene fra 2008 til 2009. Pilene illustrerer utviklingen i risikoene fra høsten 2008 til høsten 2009.

#	Risiko
1	**Ekstern finansierte prosjekter.** Risiko for at Eksternt finansierte prosjekter ikke styres i henhold til gjeldende regelverk
2	**Anskaffelser.** Risiko for at UiO ikke overholder bestemmelsene i Lov og forskrift om offentlige anskaffelser
3	**Lønnsområdet** UiO utbetaler ikke rett lønn til rett tid og regnskapet gjenspeiler ikke korrekt lønnsinformasjon
4	**IKT- prosjekter** Risiko for at innføring av nye IT-systemer ikke håndteres tilfredsstillende.
5	**Mål og resultatstyring inkl risikostyring.** Risiko for at UiO ikke etterlever krav til mål-, resultat-, og risikostyring
6	**Økonomistyring** Risiko for at UiO ikke oppfyller krav til økonomistyring

6.5 Øvrig rapportering til KD

Utredning av en rekke store prosjekter/KS1-analyse

På oppdrag fra KD har UiO satt i gang flere KS1-utredninger for store planlagte prosjekter. Det gjelder anlegg for Life Science i Gaustadbekkdalen, nybygg for kulturhistorisk museum, nytt klinikkbygg for Det odontologiske fakultet og utredning av Naturhistorisk museums behov på Tøyen inkludert nye magasinlokaler.

Anlegg for Life Science – UiO har i mange år arbeidet med planene om et nybygg for Kjemisk institutt. I 2007 vedtok universitetsstyret å gå inn for bygging av et felles anlegg for kjemi, farmasi og biomedisin, Life Science, i Gaustadbekkdalen nord. UiO utarbeidet i 2008 et rom- og funksjonsprogram samt et grunnlag for KS1-analyse for prosjektet. KD startet høsten 2009 bearbeiding av KS1-dokumentene i samarbeid med UiO. Det tas sikte på å melde inn resultatet av KS1-prosessen til statsbudsjettet for 2011.

Statsbygg har ansvar for utarbeiding av reguleringsforslag for området. Det forventes at godkjent reguleringsplan kan foreligge i løpet av 2010.

Nybygg for kulturhistorisk museum (KHM) - UiO har i 2009 samarbeidet med KD om KS1 analyse for alternative museumskonsept og lokaliseringer for et nytt museum. KD vil ta beslutning om konsept og lokalisering tidlig i 2010. UiO vil deretter i samarbeid med Statsbygg kunne forberede en plan- og designkonkurranse for prosjektet.

Bjørvika er et av lokaliseringsalternativene for museet. Det forventes at godkjent reguleringsplan for Bjørvika vil foreligge i løpet av 2010.

Nytt klinikkbygg for Det odontologiske fakultet (OD) - ODs klinikkbygning i Geitmyrsveien har i mange år vært for liten for virksomheten, med dårlig funksjonalitet. På oppdrag fra KD, har UiO

utarbeidet et grunnlagsdokument for KS1-analyse for en ny klinikkbygning. KD og Helse- og omsorgsdepartementet vil i 2010, i samarbeid med UiO, bearbeide grunnlagsdokumentene for analyse av ulike utdanningskonsept med mål om å foreta en samfunnsøkonomisk analyse av ulike konsept og lokaliseringer innen høsten 2010. Det arbeides for å melde inn resultatet av analysen til revidert statsbudsjettet for 2011.

Nytt magasinbygg for Naturhistorisk museum (NHM) – utredning av NHMs behov på Tøyen - Etter oppdrag fra KD har universitetet utarbeidet en utredning av fremtidig rom- og funksjonsbehov ved NHM. Utredningen omfatter både nybygg og bruk av eksisterende bygninger. En viktig funksjon er nye magasiner for museets samlinger. Arbeidet videreføres med en KS1-analyse i 2010.

Nytt utstillingsveksthus for NHM på Tøyen har vært planlagt noen tid. Vektshuset blir delvis sponsorfinansiert. I samarbeid med KD og Statsbygg er UiO nå i ferd med å avslutte skisseprosjektfasen. Det tas sikte på grunnsteinsnedleggelse knyttet til UiOs 200-årsjubileum i 2011.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Beredskap

Universitetets beredskapsplanverk består av en sentral overordnet plan som sammen med de lokale beredskapsplanene for fakulteter, museer og avdelinger beskriver hvordan ulykker, trusler, kriser og alvorlige hendelser skal håndteres. For enhetene er det bl.a. utviklet planer for hvordan verdifulle samlinger og gjenstander skal evakueres og sikres. Det er ikke gjennomført noen beredskapsøvelser med de lokale enhetene utover en gjennomgang av planene.

Etter øvelsen for den sentrale beredskapsgruppen sammen med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) i desember 2008 ble planverket evaluert. De reviderte beredskapsplanene synliggjør, spesielt på lokalt nivå, lederansvaret ved hendelser hvor nå dekan eller fakultetsdirektør er lokal beredskapsleder.

Pandemi

Våren 2009 kom det melding fra helsemyndighetene om en mulig pandemisk influensaepidemi som medførte at UiO måtte etablere en plan for håndtering av en pandemi hvor det kunne være fare for et sykefravær blant de tilsatte på ca 40 %. UiOs plan for håndtering av en pandemi ble tatt inn som et eget kapittel i den sentrale beredskapsplanen. Her beskrives konsekvenser ved stort fravær og tiltak for å sikre forsvarlig drift og gjennomføring av eksamen og opptak av nye studenter.

Beredskap ble satt i april og regelmessige møter i den sentrale beredskapsgruppen er avholdt. Beredskapsgruppen ble i perioden utvidet med representanter for de administrative enhetene og fakultetene og tiltak for å redusere smitte ble diskutert og utvikling ved enhetene rapportert. Alle tiltak ble loggført. Frem til beredskap ble hevet i desember og massevaksinasjon av studentene gjennomført hadde beredskapsgruppen hele høsten ukentlige møter.

Beredskapen ved pandemien har vært en nyttig ”øvelse” som har bidratt til bedret kunnskap om UiOs beredskapsplaner og beredskapsledelsens autoritet. UiO har fra KD og andre fått mye ros for planverk og tiltak for å redusere konsekvensene ved pandemien. Revidering av beredskapsplanene, implementering av plan for pandemi og ikke minst den lange beredskapssituasjonen har for Teknisk avdeling vært en stor utfordring, krevende og tatt mye tid.

Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS)

ROS-analyser er et vesentlig grunnlag for beredskapsplaner både sentralt og hos de lokale enhetene. Nye ROS-analyser var forutsatt gjennomført i sin helhet i 2009, men fremdriften ble forsinket grunnet pandemien og arbeid med planverk og beredskap i denne forbindelse. Med bistand fra rådgivere fra Rambøll as er analyser gjennomført ved halvparten av enhetene ved UiO i 2009 og analysene forutsettes gjennomført for gjenstående enheter i løpet av 1. kvartal 2010.

Utgangspunkt for disse ROS-analysene er UiOs drifts- og forvaltningsansvaret for alle universitetets bygninger. Fokus for analysene har vært brannsikkerhet og andre risikoer knyttet til bruk av lokalene. Det er ikke vurdert risikoer med direkte tilknytning til enhetenes egen virksomhet, men nøkkelpersoner ved enhetene har deltatt ved undersøkelser i den bygningsmasse enhetene disponerer. Rapportene forventes å påpeke nødvendighet av tiltak for å redusere risikoer og konsekvenser ved hendelser.

Sikkerhet
Sikkerhetsinstallasjonene ved UiO kompletteres fortløpende. Nedgang i uønskede hendelser som tyverier og innbrudd i våre lokaler og bygninger forsatte inn i 2009. Nedgangen er ikke dokumentert, men vi mener at de sikkerhetstiltakene som vi har gjennomført og det nivå vi har på vakthold bidrar til denne trenden. Disse tiltakene evalueres fortløpende og antall kortlesere og alarmadresser utvides ved behov.

Sikkerheten ved museene har også i 2009 krevet stor oppmerksomhet. En viss overføring av alarmer fra Historisk Museum (KHM) til egen Vaktsentral på Blindern er foretatt. Skallsikringen av Geologisk museum (NHM) med gitter foran vinduene er sluttført. Funnet av fossilet IDA og oppmerksomheten rundt funnet og utstilling av dette medførte at sikkerhetsoppgradering ved Zoologisk museum (NHM) måtte gjennomføres i løpet av en uke. Hovedfokus for sikkerheten ved museene, både brannsikkerhet og fysisk sikring er at de verdier vi er satt til å oppbevare ved museene ikke skal gå tapt og tryggheten for de som besøker museene.

IKT
Universitetet har ferdigstilt den grunnleggende infrastrukturen slik at alle ansatte og alle studenter har anledning til å bruke FEIDE som autentiseringstjeneste. Arbeidet med å legge om påloggingsfunksjonene hos de største informasjonssystemene slik at Feide kan brukes er godt i gang. Følgende systemer er ferdigstilt: Det forskningsadministrative systemet (FRIDA), Felles studentsystem (StudentWeb), arkivsystem (ePhorte), bestillersystem (BasWare), læringsadministrasjonssystem (Fronter), elektronisk valgsystem (eValg). Feide pålogging for lønns- og personalsystemet (SAPUiO) er under planlegging. UiO er en vesentlig større bruker av Feide enn noen annen institusjon, og hadde i 2009 ca. 25% av det totale antallet påloggingger på systemet.

Arbeidet med å tilpasse institusjonens IT-tjenester slik at Feide kan brukes vil fortsette i 2010. Dette er den eneste eID-tjenesten som vi på det nåværende tidspunkt har i produksjon. Vi er imidlertid aktive pådrivere for å få til en løsning der Feide inngår i DIFIs felles infrastruktur på en slik måte at to-faktor autentisering kan gjøres ved bruk av DIFIs eID via Feide.

De arkitekturprinsipper som DIFI legger til grunn samsvarer med de prinsipper som har vært brukt i noen tid ved UiO i utviklingen av IKT-systemer som gjøres i egen regi. Universitetet bruker imidlertid også store multinasjonale systemer som Oracle eBusiness Suite og SAP. Her har institusjonen begrensete påvirkningsmuligheter.

Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK)
REK Sør-Øst fikk i 2009 tildelt kr 17 496 000 over statsbudsjettet. I tillegg ble det overført et akkumulert overskudd på vel 8 mill kroner fra 2008.

REK Sør-Øst hadde et regnskapsoverskudd på 12,5 mill kroner. Dette skyldes i hovedsak utsatt aktivitet, blant annet utsettelse av implementeringen av saksportal og nytt saksbehandlingssystem (beregnet kostnad av minst 4 millioner kroner), forsinkelser i ansettelser, utsettelse av digitalisering av det gamle REK arkivet (beregnet kostnad 1 mill kroner). Planlagt kompetanseheving og skolering for både sekretariat og komiteer har også vært utsatt.

Sekretariatet er fortsatt under oppbygning. Leder ble tilsatt i 2009, og det er utlyst ny stilling som rådgiver i januar 2010. For å oppfylle krav til åpenhet skal det gamle REK arkivet digitaliseres. Det gjøres i samarbeid med arkivet ved UiO og er priset anslagsvis til ca 1 million kroner, og skal gjennomføres i 2010. Hittil har avsetningen for kompetanseheving og skolering for både sekretariat og komiteer vært benyttet i beskjeden grad. Fra i år skal dette gjennomføres mer systematisk, og er beregnet til ca 1 mill kroner i året. Med de planlagte investeringer er det for 2010 budsjettert med ca 23 mill kroner.

KDs styringsparametere – Resultater 2006-2009 – Ambisjonsnivå 2010

Styringsparametere	Resultater				Ambisjons-nivå
	2006	2007	2008	2009	2010
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger[4]	87%	86%	87,6%	87,4%	87,5%
Andel kvinner, totalt og etter stillingskategori[5]					
• Totalt	48,0%	48,4%	49,1%	50,1%	50,1%
• Undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger	39%	40%	41%	43%	44,5%
• Støttestillinger	50%	50%	48%	48%	48,0%
Driftsutgifter per avlagte 60-poengsenheter[6]	265,9	282,5	325,5	346,4	349,6
Driftsutgifter per publikasjonspoeng[7]	1 607	1 604	1 521	1 622	1 686
Forholdet mellom vitenskapelige og administrativt ansatte[8]	36,2%	36,9%	38,0%	39,6%	39,6%
Likviditetsgrad (omløpsmidler/kortsiktig gjeld)[9]	-	-	1,8	1,9	1,9
Avregninger (viser hvor stor tilgang/avgang det er i avsetninger)[10]	-67,4	33,2	37,9	-8,6	-150

Forutsetninger for fastsettelse av ambisjonsnivå

- *Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger*
  Det er forutsatt en vekst på 0,5 % for undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger og 0 % vekst hvis det ses bort fra stipendiatstillinger. Andel førstestillinger antas å ligge på samme nivå som i 2009, men at utviklingen mot en større andel som er eksternt finansierte fortsetter. Det antas at flere internt finansierte førstestillinger vil inndras ved avgang.
- *Andel kvinner, totalt og etter stillingskategori*
  - *Undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger*
    Tall er noe usikkert. Handlingsplan for likestilling for perioden 2006-2009 er forlenget, da arbeidet med ny handlingsplan må koordineres med pågående arbeid med ny strategisk plan for UiO.
  - *Støttestillinger*
    UiO ønsker ikke høyere kvinneandel enn i dag, men finner det realistisk med nullvekst

[4] UiO benyttet feil definisjon i 2008 - resultatene for 2006-2008 er oppdatert som følge av dette.
[5] Definisjonen er presisert i 2009 – resultatene for 2006-2008 er oppdatert i forhold til denne presiseringen
[6] Beløp i 1000 kr.
[7] Beløp i 1000 kr.
[8] UiO benyttet feil definisjon i 2008 - resultatene for 2006-2008 er oppdatert som følge av dette. Definisjonen er administrative delt på vitenskapelig ansatte.
[9] Definisjonen og regnskapsprinsipp er endret i 2009 – resultatet i 2008 er oppdatert i henhold til ny definisjon
[10] Beløp i millioner kroner

- *Driftsutgifter per avlagte 60-poengsenheter*
  Der er forutsatt en vekst i driftsutgifter på 5% og en vekst i avlagte 60-studiepoengenhter på 4%.
- *Driftsutgifter per publikasjonspoeng*
  Der er forutsatt en vekst i driftsutgifter på 5% og en vekst i antall publikasjonspoeng på 1%.
- *Forholdet mellom vitenskapelige og administrativt ansatte*
  Det forventes at dette forholdet holder seg stabilt. Forholdstallet burde vært nedadgående, men med lav vekst i undervisning og forskningsstillinger og fortsatt etterslep på forvaltningsoppgaver er dette ikke realistisk i 2010.
- *Likviditetsgrad (omløpsmidler/kortsiktig gjeld*)
  Det forventes tilsvarende likviditetsgrad som i 2009.
- *Avregninger (viser hvor stor tilgang/avgang det er i avsetninger)*
  Det forventes en nedgang i avsetningen på post 50 hovedsakelig som følge av at kostnadene til inventar og utstyr til IFI vil påløpe og avsetningen til øremerkede midler dermed vil reduseres. Det forventes at avsetningen for øvrige kilder holder seg stabil.

7 UNIVERSITETSMUSEENE

Sektormål 5: **Universitetet i Oslo har et særskilt ansvar for å bygge opp, drive og vedlikeholde museum med vitenskapelige samlinger og utstillinger for publikum.**

Virksomhetsmål 5.1: Universitetene skal sørge for god sikring og bevaring av museumssamlingene, og bidra til digitaliseringen av denne kulturarven.

Virksomhetsmål 5.2: Universitetsmuseene skal gjennom samlingsvirksomheten være en aktiv samfunnsaktør. Samlingene skal tilrettelegges for bruk i offentlig forvalting og av den interesserte allmennhet.

Hovedprioriteringer 2009

- ***Øke tilgangen til og formidlingen av museenes samlinger.***

Status hovedprioriteringer 2009

UiO står overfor vesentlige utfordringer ved de to universitetsmuseene. UiO ser med bekymring på at KD nå ser ut til å ha faset ut sine bevilgninger til sikring og bevaring av museenes samlinger. Spesielt gjelder denne bekymringen Naturhistorisk museum (NHM), Kulturhistorisk museum (KHM) er kommet vesentlig lenger i sitt sikrings- og bevaringsarbeid. Det er inngått leieavtale om magasinlokaler til NHM for å oppnå bedre sikring og bevaring av samlingene, lokalene antas å ferdigstilles i september 2010. NHM har store utfordringer knyttet til utraderte basisutstillinger.

KHM har opparbeidet seg et betydelig underskudd som museet har store utfordringer med å dekke inn. Universitetsledelsen og museets ledelse arbeider tett for å sikre at aktiviteten ved museet er tilpasset til disponible inntektsrammer.

Digitalisering
Museene har i 2009 videreført arbeidet med digitalisering av samlingene. På grunn av den kontinuerlige vekst i samlingene vil digitaliseringsarbeidet være en fast del av museenes arbeid i årene fremover.

KHM videreførte i 2009 arbeidet med kvalitetsutvikling og tilgjengeliggjøring av museets ulike samlingsdatabaser, feltdokumentasjon, utgravningsrapporter, mediebaser o.l. i samarbeid med de andre universitetsmuseene og MUSIT. I samarbeid med Riksantikvaren har KHM i tillegg arbeidet med å samle og tilgjengeliggjøre digitale kart over arkeologiske undersøkelser.

Arbeidet med digitalisering av typesamlingene og andre prioriterte samlinger er fortsatt i 2009 ved NHM. Samlingene økte med ca. 50 000 objekter fra 2008-2009, det et er altså digitalisert rundt 50 000 nye objekter. Utviklingen i rapporterte prosentvis digitaliserte objekter må leses i lys av dette faktum.

Sikring og bevaring
KHM har i 2009 videreført arbeidet med flytting av samlinger til KHMs nye magasinbygg på Økern og full utnyttelse av lokalene til revisjonsarbeid for REVITAs delprosjekter. I denne forbindelse har KHM arbeidet med utvikling av standarder og rutiner for bevaring og konservering i magasiner og utstillinger; særlig kvalitetssikring av de nye rutinene for preventiv konservering i det nye Økern-magasinet og i magasiner og utstillinger i Historisk Museum og Vikingskipshuset. Det har også vært satset på økt kompetanse på områder som skadedyr, klima og luftforurensing.

Ved KHM håndteres funn fra utgravingsprosjekter av prosjektene frem til gjenstandene er innlemmet i magasinene. Men omfanget av de langsiktige kostnadene knyttet til forvaltning av funn kjennes ikke.

NHMs arbeid med sikring og bevaring er betinget av bygningsmessige forhold. Midlertidige magasiner på Økern var planlagt tatt i bruk i 2009 for bedre sikring og oppbevaring av de mest verdifulle og utsatte samlingene. Dette lar seg nå ikke realisere før høsten 2010.

Formidling
KHMs samlingsdatabaser vil styrkes gjennom etablering av nye webportaler med nye søkemuligheter og forbedret brukervennlighet både for forskere, offentlige myndigheter og det allmenne publikum. Arbeidet med den nye arkeologiske gjenstandsbasen ble fullført i 2009 – den vil bli lansert 19. februar 2010. I tillegg fortsatte det pågående oppdateringsarbeid for KHMs web i samspill med det parallelt løpende prosjekt for utvikling av ny UiO-web i 2009, og dette videreføres i 2010.

KHM produserte og åpnet følgende nye utstillinger i 2009:
- "Pilegrimsspor i fortid og nåtid" - stor egenprodusert utstilling med basis i egne samlinger og innlån.
- Gjenåpning av "Afrikautstillingen"
- Mindre trapperomsutstillinger (3 stk.) i Historisk museum.
- Miniutstillinger rundt "aktuelle funn".

Det har i 2009 vært gjennomført et bredt spekter av formidlingsaktiviteter rettet mot det allmenne publikum i KHMs to museumshus, herunder konserter og opptredener, foredrag, filmprogram, familiesøndager, spesialomvisninger m.v. Blant annet har det vært arrangert 18 barneaktiviteter og holdt 14 foredrag i løpet av året. Arbeidet med å gjennomføre brukerundersøkelser av eksisterende og potensielle besøksgrupper i KHMs museumshus startet høsten 2009 og forventes å være ferdig i løpet av våren 2010.

KHM har videreført samarbeidet med skolesektoren, bl.a. ved ytterligere utvikling av de pedagogiske tilbudene til skolene i samsvar med "Kunnskapsløftet", Dette har foregått i tilknytning til den nye Amerikautstillingen og til "Pilegrimsutstilingen". I tillegg er KHM fortsatt med i "Den kulturelle skolesekkens" faste tilbud og grunntilbudet for alle elever i Oslo.

NHM hadde i 2009 større publikumsbesøk enn noen gang tidligere, takket være en meget populær og godt besøkt "Darwin"-utstilling med utstilling av fossilet IDA. Dette har også gitt utslag på statistikken for skolebesøk, medieoppslag mv. Fossilet IDA ga i 2009 NHM og UiO større medieoppmerksomhet nasjonalt og internasjonalt enn noensinne. Noen eksempler på dette er:

- IDA er av National Geografic kåret som topp innen "Top 10 Discovery 2009". NHMs nettsider hadde i 2009 27.4 millioner treff, hvorav 12,6 millioner sidehenvisninger.
- IDA hadde omkring 1 millioner treff på Google.

En av NHMs forskere ble i 2009 tildelt NFRs formidlingspris.

Forskning
KHM har for 2009 et resultat på 1,23 publikasjonspoeng pr vitenskapelig årsverk, noe som er over gjennomsnittet ved UiO. I 2009 var museet partner i et NFR-prosjekt med utspring fra NTNU. Videre fikk KHM NFR-midler til to nye prosjekter i 2009, med oppstart i 2010. Det ene av disse er knyttet til digitalisering av dokumentasjonen knyttet til samlingene.

I 2009 kom det en ekstraordinær bevilgning til forskningssatsning ved universitetsmuseene over statsbudsjettet. KHM har utarbeidet et prosjekt i samarbeid med de andre museene, "Strategisk

satsning for universitetsmuseene", og hvor KHM har hovedansvaret for den videre gjennomføring av dette.

Museet fikk tilslag på et arkeologiprosjekt innenfor HERA-programmet til EU. KHM er partner i et sosialantropologisk prosjekt innenfor det samme EU-programmet. Begge disse prosjektene har oppstart i 2010. KHM arbeider fram mot en søknad for å bli SFF innenfor vikingtidsforskning.

NHMs forskning er i stor grad samlingsbasert og er primært knyttet opp mot satsingsområdet biosystematikk innen botanikk og zoologi med studier av det biologiske artsmangfoldet. Forskning innen naturmangfoldmodellering og paleontologi er også satsingsområder, mens det for tida er mindre aktivitet innen mineralogi. Satsingen er i henhold til museets faglige prioriteringer, som har som mål å resultere i tildeling av en SFF innen naturmangfold-forskning i neste runde.

NHMs forskning skjer i økende grad på tverrfaglig basis, og forskergruppene er deler av større nasjonale og internasjonale nettverk. Deler av NHMs forskning består av levering av kunnskap om naturmangfold til forvaltningen. NHM er norsk node for Global Biodivercity Information Facility (GBIF), som leverer og formidler biologiske data til forskere og allmennheten over hele verden. NHM er i etableringsfasen av en forskerskole innen biologisk systematikk og taksonomi.

En av NHMs professorer ble i 2009 tildelt UiOs forskningspris.

KDs styringsparametere – Resultater 2006-2009 – Ambisjonsnivå 2010

Styringsparameter	Resultater				Ambisjons-nivå
	2006	2007	2008	2009	2010
Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for sikkerhet					
KHM	-	70%	65%	65%	65%
NHM	20%	20%	20%	20%	20%
Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for bevaring					
KHM	-	63%	81%	81%	81%
NHM	6,8%	6,8%	8,5%	8,5%	8,5%
Andel digitalisering av samlingene					
KHM	-	90%	90%	90%	90%
NHM[11]	23%	23%	25%	25%	25%
Andel av samlingene som er tilgjengelig på web					
KHM[12]	-	-	-	40%	50%
NHM	17%	18%	19%	23%	25%
Publikumsbesøk					
KHM	478 451	495 226	457 861	439 794	444 000
NHM	380 000	406 414	460 679	545 000	480 000
Antall omvisninger totalt					
KHM	559	650	731	700	700
NHM	362	448	454	634	634
- Antall omvisninger skoleklasser					
- KHM	-	-	691	650	650
- NHM[13]	-	-	404	486	486
Antall utstillinger totalt					
KHM[14]	19	22	14	18	19
NHM	29	30	29	30	27
- Antall utstillinger faste					
- KHM	8	11	12	12	12
- NHM	-	24	26	26	26
- Antall utstillinger midlertidige					
- KHM	11	11	8	6	7
- NHM[15]	-	6	3	4	1

Forutsetninger for fastsettelse av ambisjonsnivå

- *Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for sikkerhet*
  Begge museer har samme ambisjonsnivå for sikkerhet når det gjelder magasinlokaler. For NHM må det til større endringer til for å kunne bedre sikkerheten.
- *Andel magasinlokaler med tilfredsstillende standard for bevaring*
  Begge museer har samme ambisjonsnivfor bevaring når det gjelder magasinlokaler. For NHM må det til større endringer til for å kunne bedre på samlingsbevaringen.
- *Andel digitalisering av samlingene*
  Det er fortsatt vekst i samlingene. Det er ambisjon om å opprettholde nivået på digitalisering av samlingene.

[11] Inkl. krysslisteobservasjoner i 2010
[12] De tildiger oppgitte andelene for 2007 og 2008 var ikke kvalitetssikret
[13] Antall undervisningstimer, to undervisningstimer pr skoleklasse
[14] Det er foretatt en korrigering av antall utstillinger ved KHM 2006-2008
[15] I 2009 inkl. dette 2 utstillinger på vandring som er produsert ved NHM

- *Andel av samlingene som er tilgjengelig på web*
  Det er fortsatt vekst i samlingene. Ambisjonen er å opprettholde nivået på samlinger som er tilgjengelig på web.
- *Publikumsbesøk*
  KHM forventer et stabilt nivå på besøkende, mens NHM ser for ser en liten nedgang i 2010. 2009 var et ekstraordinært år for NHM mht antall besøkende på grunn av IDA.
- *Antall omvisninger totalt*
  Begge museer har ambisjoner om å opprettholde antallet omvisninger i 2010.
- *Antall utstillinger totalt*
  KHM planlegger i 2010 en ekstra midlertidig utstilling, mens NHM ser for seg en nedgang i midlertidige utstillinger.

8 RISIKOSTYRING

UiOs rammeverk for risikostyring ble presentert i Rapport og planer (2008-2009) og beskriver risikostyring i forhold til strategisk måloppnåelse, sikring av korrekt regnskapsrapportering og økonomiforvaltning og overholdelse av gjeldende lover og regler.

Formålet med dette arbeidet er å sikre at UiO med rimelig sikkerhet når sine mål og retter fokus på de oppgavene som er mest kritisk for å nå målene. Vurdering av kritiske suksessfaktorer skal være en integrert del av UiOs rammeverk for virksomhetsstyring, med særlig fokus på å støtte prosessene for mål- og resultatstyring. Gjennom å identifisere og vurdere relevante risikoer får styret og ledelse innsikt i hvilke forhold som kan påvirke UiOs måloppnåelse og dermed et godt grunnlag for å ta stilling til hvilke tiltak som skal prioriteres. Dette gjør at organisasjonen får bedre kontroll over det som er strategisk viktig.

8.1 Erfaringer med risikovurderinger i 2009

UiO har i 2009 fortsatt arbeidet med risikovurderinger i forbindelse med utarbeidelse av årsplaner og i forbindelse med rapportering av ledelseskommentar per tertial. Fokus har vært å gjøre risikovurderinger til et operativt verktøy i forbindelse med plan- og styringsarbeidet. I 2009 har det i tillegg vært en forenkling og tydeliggjøring av både arbeidet med utarbeidelse av årsplaner og selve planene. Dette gjør enhetenes årsplaner bedre egnet som styringsdokument med et tydeligere fokus på oppfølging og fordeling av ansvar og tydeligere kobling mot UiOs overordnede årsplan. Et bedre samsvar mellom UiOs årsplan og fakultetenes årsplaner gjør at risikovurderingene på fakultetsnivå følger opp overordnet risiko knyttet til UiOs hovedmålsettinger.

Arbeidet med risikovurderinger er synliggjort i fakultetenes årsplaner for 2010. Flere enheter har lagt mer arbeid i utarbeidelse av risikovurderinger og gitt konkrete personer ansvar for oppfølging av tiltak. Dette har bidratt til bedre oppfølging og rapportering gjennom året. Fakultetene har i forbindelse med årsrapportering påpekt at risikovurderinger har vært nyttige for å belyse og presisere faktorer som skaper usikkerhet eller forhold som er hemmende/begrensende i forhold til oppnåelse av delmål. Usikkerhet og risiko har blitt vurdert i forbindelse med rapportering av økonomisk status. I forbindelse med oppfølging av årsplan har det i hovedsak vært fokusert på gjennomføring av tiltakene og ikke på å vurdere endring i risiko. Men i flere tilfeller har det vært mulig å avklare usikkerhetsfaktorer gjennom året.

Risiko er også fulgt videre opp i forbindelse med kvalitetssikring av forvaltningen. Fokus er å sikre kvalitet i regnskapsføring, økonomisk oppfølging og etterlevelse av lovpålagte krav. Risiko innen dette område er videre håndtert ved å ha iverksatt et nytt tiltak for å tilpasse organiseringen av økonomifunksjonen med overføringsverdi til hele det administrative støtteapparatet. For mer om tilpasning av økonomifunksjonen refereres det til *kapittel 6.4* omtalt under Organisering av det administrative støtteapparat.

UiO har arbeidet videre med å definere gode kvantitative og kvalitative styringsparametere til bruk i den interne styringen av institusjonen. I denne forbindelse har UiO produksjonssatt et styringskart som er et ledelsessystem som samler relevant kvalitativ og kvantitativ styringsinformasjon. Dette for å gi ledelsen relevant styringsstøtte og et bedre beslutningsgrunnlag. Styringskartet viser også KDs målstruktur og vi ser fortsatt et behov for å redusere omfanget av de eksterne styringsparametere som målsettes.

8.2 Planer for videre arbeid med risikostyring

UiO vil i 2010 jobbe med å avklare kritiske suksessfaktorer i workshops med ledelsen både i forbindelse med utarbeidelse med ny strategisk plan og i forbindelse med utarbeidelse av UiOs årsplan for 2011. UiO har på sikt ambisjoner om at risikovurdering og metodikken bak vil være en integrert del av institusjonens virksomhetsstyring.

9 RAPPORTERING OM FORVALTNING AV FULLMAKTER

UiO er gitt fullmakter på flere områder, som

- eiendomsfullmakt
- fullmakt til å opprette og eie aksjer i selskaper
- fullmakt til å forvalte statens eierinteresser
- innkallelse til generalforsamling i heleide selskap
- inngåelse av leieavtaler ut over budsjettåret

Eiendomsfullmakt
UiO inngikk våren 2009 kontrakt om kjøp av 10 leiligheter under oppføring i Sognsveien 66. Leilighetene skal benyttes til gjesteforskerboliger og vil stå ferdig til sommeren 2010. Kjøpet blir dels finansiert ved salg av leiligheter og dels ved omplassering av Tøyenfondets kapital. Saken ble forelagt KD i brev av 24. februar 2009 og departementet ga sin godkjenning til kjøpet i brev av 18. mars 2009. Høsten 2009 ble det inngått kontrakt om kjøp av ytterligere én leilighet i samme byggeprosjekt. Denne vil bli finansiert ved salg av to andre leiligheter (sannsynligvis to leiligheter i Sognsveien 66).

Fullmakt til å opprette og eie aksjer i selskaper
Når det gjelder adgang til å opprette selskaper og til å kjøpe aksjer i eksisterende selskaper, har KD gitt UiO fullmakt til å:

a) opprette nye selskap og eie aksjer i selskap som er av faglig interesse for institusjonen
b) bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskaper eller ved kjøp av aksjer i selskaper som er av faglig interesse for virksomheten
c) bruke utbytte fra selskap som institusjonen har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til institusjonens drift eller til kapitalinnskudd
d) bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som institusjonen har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til virksomhetens drift eller til kapitalinnskudd

Universitetsstyret har hatt til behandling en sak knyttet til etablering av nye aksjeselskaper:

- Det ble i oktober 2009 vedtatt at UiO skulle anskaffe én aksje i VisitOslo AS. Selskapet er Oslos offisielle turistkontor, og har særlig vekt på markedet i utlandet. Bakgrunnen for anskaffelsen er blant annet ønsket om å profilere KHM og NHM gjennom en mer profesjonell og målrettet markedsføring.

Fullmakt til å forvalte statens eierinteresser
UiO tar i sin eierstyring av randsoneselskapene utgangspunkt i de gjeldende prinsippene for god eierstyring. Dette innebærer at den forretningsmessige ledelsen av selskapet og ansvaret for denne ligger hos selskapsledelsen, mens UiO som eier utøver den øverste myndighet i selskapene gjennom generalforsamlingen. UiO er opptatt av å kunne utøve aktivt eierskap slik at selskapene utvikles over tid og er i stand til å løse fremtidige utfordringer for UiO.

Prinsippene for god eierstyring vektlegger at styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra det enkelte selskapets egenart. Universitetet har lagt vekt på at styret i selskapene skal være sammensatt for å sikre at det har best mulig administrativ, økonomisk og organisasjonsmessig innsikt. Forankringen til UiOs ledelse er sikret ved at styreverv i sentrale selskap innehas av en av UiOs direktører. Det tilstrebes å ha en kjønnsbalanse som minimum oppfyller statens krav om 40% kvinneandel.

Innkallelse til generalforsamling i heleide selskap
UiO har to heleide selskaper, Birkeland Innovasjon A/S og UNIRAND A/S. UiO har på vanlig måte benyttet sin fullmakt til å innkalle til generalforsamling i disse.

Inngåelse av leieavtaler ut over budsjettåret
UiO har inngått følgende leieavtaler i 2009:

- Hvalsmoen, lager, avtale for leie av 1450m2 er inngått frem til 1.8.19, med Mulighet for forlengelse. Årlig leiepris kr. 394.800,-

- Økern Park, leieavtale for 1450m2 magasinarealer til NHM. Leien løper fra ferdigstillelse som antas å være september 2010. Årlig leie ca. 2,9 millioner kroner. Leiekontrakten vil bli lagt til eksisterende kontrakt for magasiner for KHM og har en varighet på 15 år med mulighet for forlengelse.